

DIRVA

Nr. 22

Vasaris-February 22, 1963

Cleveland, Ohio

SOVIETU ŪKINĒ OFENZYVA

NESUTIKIMAI DEL ATOMINIO APSIGINKLA-
VIMO PASKATINO SOVIETUS SUSTIPRINTI
UKINE OFENZYVA. — SOVIETAI SIEKIA EU-
ROPOS UKI PADARYTI PRIKLAUSOMU NUO
SOVIETINES NAFTOS TIEKIMO IR KARTU
PAKIRSTI DOLERIO VERTE. — PIRMIEJI SO-
VIETU LAIMEJIMAI SIOJE SRITYJE GALI
JUOS PADRASINTI OFENZYVA ISPLESTI,
NORS JU REZERVAI KELIA ABEJONIUI.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Kai de Gaulle pasirašė draugingumo sutartį su Adenaueriu ir beveik tuo pačiu metu atmetė amerikiečių pasiūlymą nusipirkti povandeninius laivus su Polaris raketomis, pasisakydamas už atskirą, nepriklausomą prancūzų 'atominę jėgą', sovietai į tai reagavo dvejojai. Oficialiai jie pareiškė protestą prieš prancūzų - vokiečių sutartį, o Pravda net visai nesenai rašė, kad sovietai nepileisį prieš buvusį Hitlerio generolų apginklavimo atominėmis bombomis. Tačiau neoficialiai sovietai padarė viską, kad de Gaulle padrasintų. Derybos dėl prekybos sutarties tarp Sovietų Sąjungos ir Prancūzijos, kurios iki šiolėjo labai sunkiai - staiga buvo sėkmingai baigtos. Už Prancūzijos audyklų, mašinų ir elektros pramonės gaminius Sovietų Sąjunga atsilygins visų pirma nafta, kai kuriom retom žaliavom bei medžiu. Prancūzijai sutartis yra naudinga

Britai, kurie turi investavę milijniškus kapitalus į Artimųjų Rytų naftos šaltinius, sovietų naftos normaliai nepirkty, tačiau jei sovietai duoda jį netik pigiau, negu jie gali gauti Artimuosiuose Rytuose, bet taip pat dar kartu duoda ir užsakymų merdinčiais laivų statybos pramonei -- jie, britai, eina į tokią biznį. Tas pats su italais ir vokiečiais.

Čia reikia pastebėti, kad sovietai, aplamai imant, iš Vakarų daugiausiai perka tik pramonės gaminius, kurie reikalingi jų pačių pramonės vystimui ir netiesiogiai ginklų gamybai. Masinio vartojimo prekes sudaro tik 20% jų importo. Tokiu būdu galima teigti, kad Vakarai, kibdami už sovietų naftos meškerės, kerta šaką, ant kurios patys sėdi, nes visai aišku, kad kaip tik Vakarų Europos valstybės pasidarys priklausanos nuo pigios sovietų naf-

rimtesnę grėsmę JAV naftos pramonei, tačiau nepaisant to, JAV netiesioginei turėtų gana greitai pajusti sovietų ūkinę ofensyvą.

Iki šiol Prancūzija už savo naftos importą mokėjo doleriais. Tai buvo stambiausia jos importo pozicija. Jei sovietai dabar parduos jai naftą pigiau ir ne už dolerius, bet už pramonės gaminius, doleriai, kurių pati Prancūzija ir jos piliečiai turi gana daug, bus nereikalingi. Jie bus prašomi pakeisti į auksą. Dėl to auksko bėgimas iš JAV dar daugiau padidės.

Chicago Tribune dėl sovietų naftos ofenzyvos ir Vakarų atsakymo į ją turėjo tokį komentarą:

"Mes jūs palaidosim -- sakė Čruščiovas Vakarams; ne su vandenilio bombomis, pridūrė jis, bet ūkinėmis priemonėmis. Tačiau pats Čruščiovas tur būt nesvajojęs, kad Vakarai jam padės kasti savo pačių kapų duobę".

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

• Prezidentas Kennedy pareiškė esąs nepatenkintas Alliance for Progress (paramos P. Amerikai) programos vykdymu. Laukiama tos programos pakeitimų iš pačių pagrindų.

• Čruščiovas žađas įvykdyti duotus pažadus — iki kovo 15 d. atitraukti iš Kubos rusų kariuomenę. Jau vasario 21 d. 4 sovietų laivai atvyko atsiimti dalies rusų karių.

• Administracija zūt-būt
 nusistačiusi pravesti šios
 Kongreso sesijos metu mo-
 kesčių sumažinimo projek-
 tą. Mokesčių įstatymo re-
 formos klausimas, kaip žy-
 miai keblenis, galįs būti
 atidėtas vėlesniam laikui.

• **Kancleris Adenaueris,** kad užsitikrinti parlamento sutikimą ratifikuoti jo su-
tartį su De Gaulle, pažadė-
jęs duoti tikrą datą savo
atsistatydinimo, jei reikia.
tai ir raštiškai ir su visais
antspaudais...

• Britų premjeras Macmillan yra tvirtai nusista-
tes kovoti toliau už Angli-
jos įstojimą į Europos Ben-
drąją Rinką. Deryboms jis
paskyrė vieną iš stipriausių
savo diplomatijos seniūnų
— Sir Roderick Barclay.

• JAV Kongrese kilo ne maža protestų audra, kai per JTO, daugiausia JAV pinigais remiami projektai,

tos, jie po truputį pradės jos kainą kelti.

Kaip sovietai noriai vartoja
aukinius ginklus, parodo kitas pa-
vyzdys. Nerūdijančio plieno ga-
mybai būtina yra reikalinga chro-
mo rūdos priemaiša. Europai tą
rūdą tiekdamo Turkijai. Prieš ke-
turis metus sovietai pradėjo kon-
kuruoti su Turkijos chromo rū-
dą, siūlydami savo už pusę kainos.
Šiandien praktiškai Turkijoje
gamyba yra sustojusi. Prieš
keturis mėnesius sovietai pradė-
jo panašią ofensyvą prieš kitą
chromo rūdos gamintoją -- Pie-
tų Rhodeziją, kuri aprūpindavo
JAV rinką. Sovietai šiuo atveju
JAV žmonėms savo rūdą siūlo pi-
giau, negu kainuoja jos atgabi-
nimas iš Rhodezijos į JAV. Re-
zultatas -- šiemis metams Rho-
dezijos kasyklos neturi visai už-
sakygų.

Kaip tokia sovietų ūkinė ofenzyva, kuri kol kas duoda naudos Europai (pigia nafta plius užsąkymai jos pramonei, kuri pradeda jausti ūkinį atlydį, jei ne pirmuosius depresijos ženklus) paveiks JAV ūkį? Tiesa, JAV turi net per didelę strateginių žaliavų atsargą, todėl joms ilgesnį laiką gali nerūpėti Turkijos ir Rhodezijos chromo rūdos kasyklų likimas, pagaliau abejotina ar sovietai galės tiekti tiek daug ir taip pigiai naftos, kad sudarytu

ta prasme, kad jos darbininkams duos daugiau darbo, o sovietinės žaliavos jį gaus palankiom kaimom. Sovietai toje sutartyje visų pirma ieškojo politinės naudos -- jie norėjo sužadinti Prancūzijos ir kartu Europos Bendrosios Rinkos valstybių apetitą prekybai su Rytų Europa. Kartu tai yra tik dalis sovietų ūkinės ofenzyvos, kurią jie pradėjo jau prieš kurį laiką.

Svarbiausias ginklas šioje ofenzyvoje yra nafta. Iš Londono pranešama, kad britai sutinka pirkti pigią sovietų naftą mainais už užsakymus laivų statyklom. Mat, Washingtonui spaudžiant Vakarų valstybių laivininystę neplaukti į Kubą, sovietai susisiekimą su ta sala yra priversti palaikyti savo laivais ir jų įjems trūksta.

Atrodo, kad sovietai turi naftos perteklių, kurį jie nori išnaudoti politiniams tikslams. Tai naftai į Vakarų patiekti jie tiesia vamzdžių linijas (pipeline) į Rytų Vokietiją ir Čekoslovakiją. Vakarų Vokietijai jie statinę naftos parduoda už \$1,38, tuo tarpu savo pačių Rytų Vokietijai už ją skaito \$2,69. Italijai tą pačią naftą jie parduoda už \$1,41, o raudonajai Vengrijai -- \$3,06. Japonija sovietišką naftą gauna už \$1,31, Raudonoji Kinija moka \$2,92.



Solistė Irena Stankūnaitė dainuoja ALT suruoštame Vasario 16 minėjime New Yorke.

-Vyt. Maželio nuotrauka

VASARIS NEW YORKE

Kaip kitur, taip ir New Yorko lietuvių visuomenėje vidurinė vasario savaitė buvo skirta Lietuvos nepriklausomybės šventei. Neskaitant visiškai neviešų šios šventės atžymėjimų, du savaitgaliai buvo užimti

kaip pama Kubos žemės ūkiui ar sovietinei propagandai palankių leidinių išleidimui. Viename jų sakoma — "1940 metais buvo atkurtas sovietinis režimas Latvijoje, Lietuvoje ir Estijoje, joms savanoriškai įsiūniantį *Soy Sajunga*".

Dėl šio pamflektų protes-
tą buvo įteikęs Diplomatinijos
Šešas St. Lozoraitis.

• **Dāžnēja pranešimai iš Kubos,** kuriuose patvirtinamos žinios apie rusų karių dezertyravimą. Kad ir nedideliais skaičiais, bet pakankamai, kad sukelti galvosūkių vienam - kitam komandryniui.

siauresnio ar platesnio mas-
to viešais parengimais bei
išskilmėmis. Priskaitytinas
dar ir trečias savaitgalis,
nes vasario 23-dia čia įvyksta
ir Lietuvos Nepriklausomo-
ybės Talkos Tarybos su-
važiavimas, kuris irgi bus
dar Lietuvos nepriklausomo-
ybės šventės nuotaikoje.

Tradiciški ir "kitoki" paminėjimai

Du nepriklausomų bėbės šventės atžymėjimo įvykiai New Yorke buvo griežtai tradiciški: vasario 15 — Lietuvos Generalinio Konsulo su Lietuvos Laisvės Komiteto sukviestas "tarp-tautinio" pobūdžio pasima-tymas pabaltiečių būstinėje, o vasario 1 — New Yorko Lietuvių Tarybos rengtos iškilmės Websterio svetai-nėje.

Pirmasis, kaip ir per eile ankstesnių metų, — nedidelio masto susirinkimas, be oficialių prakalbų, tik vietos organizacijų viršūnių ir kitų panašioje nelaimėje at-

sidūrusių Europos kraštų veikėjų bei keleto amerikiečių visuomenininkų ir spaudos atstovų pasimatymas, su sveikinimais ir linkėjimais, pareikštais lietuviams per Lietuvos Generalinį Konsulą ir LLK pirmininką: diplomatinio priėmimo tipo įvykis, kuriame šį kartą tačiau nebuvo kitų kraštų diplomatų (kitais metais čia būdavo matyti keletas kitų valstybių konsulų).

Tarp spaudos atstovų buvo ir O. Tolišius iš New York Times, kuriam tačiau šįmet irgi nebuvo progos išspausdinti vedamąjį straipsnį. Vasario 16-tosios proga, nes tris mėnesius užtrukęs spaustuvų darbininkų streikas dar nepasibaigė ir nežinia kada baigsis. (Bet NYT vedamasis apie Lietuvą tą vakarą buvo paskaitytas bent per NYT radiją).

N. Y. L. Taryboje šimet "tautininkų metai" — pirminkau! a Am. Liet. Tautinės Sąjungos atstovas J. Kiaunė, ir šiuo atveju Nev Yorke (ir kitur) jau tradicija vėrtės požymis tapo išlaikytas: salė buvo pilnėnė, susirinkusiųjų tarpe galėjai sutikti beveik visus gyvesniuosius čionykščius visuomenininkus ir rinkliava išėjo pora šimtinių sekmingesnė (per 1400). Šiaip jau išklmė praėjo irgi labai tradiciškai: programa, kaip ir visada, buvo ilga (kone 4 val.), įvadų, pranešimų, "pristatymų" aiškinimų, išvadų ir padėkų (netgi su vyrų pasibučiojimu scenoje) buvo abejotino reikalingumo gausybė, o rezoliucijų priėmimo formalumas nelėmėti paskendo pertraukos klegesyje... Labai daug

(Nukelta 1 2 psl.)



Antanas Diržys New Yorko neolituany suruoštame Vasario 16 minėjime - susirinkime analizuoja dr. J. Girniaus veikalą dėstytas mintis apie tautą ir tautinę ištikimybę. Prezidiurne garbės svečias Stasys Santvaras, New Yorko Korpl Neo-Lithuania pirm. Algis Budreckas ir sekr. Dalia Maurukaitė.



Kongreso atstovas John V. Lindsey (resp.) kalba ALT suruoštame Vasario 16 minėjime New Yorke. Vyt. Maželio nuotrauka

VASARIS NEW YORKE ...

(Atkelta iš 1 psl.)

kas ištikimai kartojo, kaip ir toje pačioje vietoje tokia pačia proga vykusiose iškil-

mėse lygiai prieš 15 metų: tik žmonės apie 95% kiti, nei prieš 15 metų. Jaunavas, iškaltas (turtinas ir įtakingas) Manhattano "šil-

kinių kojinių" distrikto atstovas kongresmanas John B. Lindsay (resp.), panašiai, kaip ir kiti kiti taisy, gana patenkinamai išdėstė lietuviams Lietuvos istoriją ir gražiai pareiškė

viltį, kad Lietuva bus laisva, įterpęs ir kiek originesnę pastabą apie simbolišką sutapimą, kad Lietuvos nepriklausomybės diena yra "iš abiejų pusių apsupta" Amerikai reikšmingų dienų: Lincolno ir Washingtono gimtadienių, šviežesniu iškilmingu mumu padvelkė svečio Stasio Santvaro kalba, ji buvo tikroji šventės viršūnė, nors į kalbą buvo įterpta polemika su tuo kritiko posakiu "daug veikalų, mažai literatūros". Pagaliau, koncertas irgi griežtai tradicinio pobūdžio: solistė (Stankūnaitė), tautiniai šokiai (Matulaitienės vadovaujamų šeštadienės mokyklos "keturių kartų" — apie 5, 10, 14 ir 17 metų amžiaus — atlikti tautiniai šokiai) ir operetės choras. Programa beveik pilno atskiros koncerto apimtį (ne priedo prie daugiau kaip dvi valandas trukusios žodinės dalies), tad, vietomis būdama net ir visai geros kokybės, nebegalėjo visiškai užkariauti bepavargstančios publikos dėmesio. Dail. Juodžio dekoruota scena irgi prisidėjo prie iškilmės konservatyvaus tradiciškumo.

Kitokio turinio ir pobū-

džio nepriklausomybės šventės atžymėjimus surengė didesniu mastu Lietuvių Fronto Bičiuliai, o mažesniu mastu — New Yorko neolithuanai. Frontininkai jau vasario 9 d. baltiečių būstinėje surengė trijų dalių diskusijas apie tautinę vienybę — kultūrinę, politinę veiklą ir kartų santykiuose. Aktyvieji (iš anksto kvieštieji ir pasirengę) diskusijų dalyviai, taip pat ir pasyvieji klausytojai (gana aktyviai įtraukti į diskusijas) buvo iš visokių politinių-ideologinių grupių. Nebuvo tik "ortodoksinių" krikščionių demokratų. Vyravo, žinoma, frontininkai, toliau — tautininkai, tačiau tas dar nesudarė pagrindo įžiūrėti tame fakte kokią frontininkų-tautininkų ar platesnę koaliciją, išskyrus nevengimą taikingai pasidalinti mintimis apie bendrai rūpinus dalykus.

Rimtai pasikalbėti apie tautinės vienybės problemą — netradiciškas, bet orus nepriklausomybės šventės progos panaudojimas: tą tikrai juto buvusieji tame įvykyje. Nuosirdžiai ir gana išsamiai buvo peržvelgti džiuginantieji ir apgailes-

tautinieji reiškiniai, susiję su lietuvių vieningumo idealu. Tačiau, kaip tegalima ir tikėtis, įvyko tik paryškinta faktų apžvalga, be kategoriškai suformuluotų išvadų ir pasiūlymų, kas daryti ir kaip elgtis, kad būtų geriau, negu yra. Vakare frontininkai to savo suvažiavimo proga surengė platesnio masto balių, o sekmadienį Apiešikimo bažnyčioje buvo pamaldos už Lietuvos laisvės kovotojus-partizanus ir tos parapijos salėje viešas rūpestingai parengtas, tų kovotojų partizanų pagerbimas.

Pačios vasario 16-tosios vakarą New Yorko neolithuanai savo tarpe surengė susirinkimą-pobūvį, į kurio turinį, vietoj trafaretinių kalbų apie nepriklausomybės šventės reikšmę, įdėjo irgi pokalbį — paskaitą apie tautą ir tautinę ištikimybę: Antanas Diržys nagrinėjo dr. Juozo Girniaus pasisakymus tuo klausimu ir pareiškė savų (pritariau ir nepritariau) nuomonių, kurioms prie vakarietinės stalo vykusiose individualiose pasikalbėjimuose savo keliu buvo pritarimų ir klausukų. (vr)

BOLŠEVIKŲ SIAUTĖJIMAS ZARASUOSE (5)

K. UBONIS

BOLŠEVIKAI PLĖŠIKAUJA

Zarasiečiai, likę be pastogės, apdaro ir duonos kėsnio, glaudėsi po kelias šeimas pas pažįstamus miesto pakraščiuose.

Adv. Liongino Gumbino iniciatyva buvo sudaryta miesto, apskrities ir valsčių administracija. Pasirūpinta bendrumaitinimo katilu, Maistą nemokamai pristatinėjo ūkininkai.

Jau pirmomis dienomis pasirodė, kad žydų likimas yra vokiečių rankose.

Dalį bolševikų belaisvių Petrušiškiuose vokiečiai sutalpino bažnyčioje ir sinagogoje. Kiti buvo palikti vietoje, lauke. Vaikai pastebėjo, kad šventoriuje belaisviai kasa griovius. Kitą dieną su pertraukomis buvo girdima šaudant. Iš belaisvių paimtų darbams, buvo sužinota, kad vokiečiai šaudė belaisvius panašius į žydus, politikus ir atvestus žydus civilius.

Iš bažnyčios, sinagogos ir laukų surinkę belaisvius vokiečiai išvežė. Komendantas apskrities viršininkui L. Gumbinui įsakė visus žydus uždaryti į geto bažnyčioje. Visiems buvo gerai žinoma, kad bažnyčios šventorius yra virtęs kapinynu, taigi ten žydams turėjo būti paskutinė gyvenimo stotis. Gumbinas sukvietė lietuvių posėdį pasitarti. Rasta geriausia galimybė žydams padėti pabėgti, jei vokiečių komendantas leis geto įsteigti buvusiam lenkų okupuotame Vilniaus krašte, Smalvų valsč. Juodkos dvare. Čia gretimai buvo dideli miškai, kurie tęsėsi net iki Baltgudijos, buvo toli nuo vokiečių akių ir iš ten galės pabėgti kuris tik norės ir pajėgs. Gumbinas su atstovais ilgai praktikavo pas vokiečių komendantą, kol užkliuvo už tikrojo taško, kad lietuviai labai religingi, prašė grąžinti bažnyčią malda. Pasirodo, kad komendanto būta religingo žmogaus ir sutiko bažnyčią grąžinti.

Didelių nuopelnų Lietuvai davė žydai teisėjas Berman ir burmistro padėjėjas Trauba su šeimomis buvo apgyvendinti už miesto pas turtingus ūkininkus Varatinskus.

Zarasų miškuose pradžioje nemažai bolševikų karių, būreliais, dar ginkluoti slapstėsi, laukdami kaip vokiečiai elgsis su belaisviais. Kai sužinojo, kad jie marnami badu ir šaudomi, nenumetė ginklų. Vieni tuojau ieškojo kelių per miškus į Rusiją, kiti pasiliko laukti.

Miško ir ežerų grožiu nebūsi sotus, tad prasidėjo plėšikavimas.

Miškuose rado prieglobstį irlietuviškieji Maskvai pasidavėliai, nespėję pasprukti. Jie įkalbėjo kai kuriuos bolševikų karius pasilikti su jais miškuose. Zarasų krašte vienas tokių bolševi-

kinių karių buvo žinomas vardu Atajevas, virtęs baisenybe.

LIETUVOS PARTIZANAI

Tokiai padėčiai esant, apsisaugojimui nuo plėšikavimų Zarasų mieste, valsčiuose, bažnytkaimiuose ir net kaimuose susidarė Zarasų krašto partizanų būriai.

Vokiečiai tikėjo greita pergale ir jokios talkos nenorėjo, tad tuojau griebėsi partizanus nuginkluoti. Nuginklavo Antalieptės ir Baltruškių partizanų būrius ir jų akivaizdoje sudaužė ginklus. Šis įvykis labai sukrėtė kovotojus. Žinia pasklido Zarasų krašte. Lietuvių partizanų vadovybė ėmė bandyti išsiaiškinti su vietos vokiečių komendantu. Pagaliau partizanų būriai buvo legalizuoti, kovotojai aprūpinti pažymėjimais, kad turi teisę turėti ginklą kovoje prieš komunistus.

Zarasų partizanų būriui vadovavo Lietuvos kariuomenės kapitonas J. Kazanas. Kilimu rusas iš Zarasų miesto, bet pamiręs Lietuvą ir jos kariuomenę, buvo kietas kovotojas su komunistais. Jo būrys susidarė vien iš jaunuolių: studentų, moksleivių, jaunuolių darbininkų ir ūkininkaičių. Visi ginkluoti automatiniais ginklais, lengvais kulko-svaiddžiais, turėjo šalmus. Kur tik pasisukdavo kapit. Kazano partizanų būrys, visur atnešdavo gyventojams ramybę. Kazanas nebuvo gailestingas komunistams. Kazano sveikatai pablogėjus, būrio vadovavimą su pakaitomis paėmė du broliai, abu kapitonai Pačebūtai. Šie trys Lietuvos kariuomenės, Zarasų krašto vyrai, nei vieni dienai nepaleido iš rankų ginklo, kol nelygioje kovoje, didelėje priešo persvaroje, krito garbinga Lietuvos kario ir partizano mirtimi.

(Bus daugiau)

• Naujas Irako ministrų kabinetas susilaukė greito Vak. valstybių pripažinimo dėl to, kad jį sudaro vyrai, aukštuosius mokslus baigę Vak. valstybių universitetuose, turį visus davinius tinkamai tvarkyti pairusius valstybės reikalus.

PILNAI Į USSR
PILNAI GARANTUOTA
PRISTATOMA PER 2 SAV.
PRAŠYK PLATESNIŲ
INFORMACIJŲ
GRAMERCY
SHIPPING Co., Inc.
744 BROAD STREET
NEWARK, NEW JERSEY
Laisnaiuota ir pilnai bandyta
Tel. MU 9-0598

Kiek dar dalykų galite išvardinti, kurie dabar kainuoja pigiau, nei prieš 17 metų?

Septyniolika metų pakeitė daugelio dalykų kainas. Labai mažai jų kainuoja žemiau, nei 16-aisiais. Bet gal vieną jų užtiksite. Elektra yra viena jų.

Vidutinė elektros jėgos vieneto, kurį naudojate savo namuose, kaina faktinai yra 11 centais pigesnė, nei buvo 1946. Palyginkite tai su pragyvenimo kaštais: pakilo 57% per septyniolika metų.

Tat kodėl jūsų bendroji elektros sąskaita yra didesnė, nei 1946? O paprastai. Jūs pastebėsite įvairius naujus būdus ir priemones, kurias aptarnauja elektra: elektrinės skalbi-

mo mašinos, džiovintuvai, pečiai, šaldytuvai, oro vėsintojai, indų plovimo mašinos, TV, radijo, dulkių siurbiai, kitos priemonės ir daugiau ir geresnė šviesa.

Faktas, kad jūs naudojate dvigubai daugiau elektros, nei kad naudo ote 1946. O tai pigiausia jūsų biudžete. Mūsų pareiga ir toliau laikytis tuo keliu.



The ILLUMINATING Company
An investor-owned Company Serving The Best Location in the Nation



DIRVA

THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915
6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. Telephone: 431-6344
Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikunas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.
Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

DIDVYRIŲ ŽEMĖ

Lietuva -- didvyrių žemė. Žodžiai, nuskambėję nuo Atlanto iki Pacifiko. Nuo Australijos iki Helsinkio, Vargu ar rasime civilizuatą kraštą, kuriame nebūtų tartas žodis -- Lietuva.

Galingiausios pasaulyje valstybės parlamento rūmuose kalbėjo kelios dešimtys senatorių ir kongreso atstovų. JAV politinė galvosena vasario 16 dieną buvo nukreipta į Baltijos pajūrį, nukreipta į tą laikotarpį, kada 2-jam pasauliniam karui pasibaigus, cinizmo ir ignorancijos pasekoje savo likimui buvo paliktos komunizmo pavergtos tautos.

Šis istorinis faktas buvo primintas JAV senate didelio lietuvių tautos draugo senatoriaus Thomas J. Dodd. Jis taip pat iškilmingai pareiškė, kad Lietuva -- didvyrių ir kankinių tauta savo kančia virto laisvo žmogaus simboliu visam pasauliui. Gi iš Lietuvos istorijos, jos epinio heroizmo ir kankių, jos prisirišimo prie Dievo suteiktų žmogaus teisių verta pasimokyti ir yra ko pasimokyti.

Senatorius Thomas J. Dodd gyvais pavyzdžiais nurodė, kodėl ir ką laisvasis pasaulis turi pasimokyti iš Lietuvos pavyzdžių: geriau negu bet kokia kita istorija, Lietuvos okupacijos istorija parodo: Kremliaus politikos nepatikimumą, negerbimą sutarčių, pretenzijas į draugiškumą, koegzistenciją... Visa tai grindžiant žmogiškumui priešingu tarptautiniu bolševizmu, be moralės ir kitų varžtų.

Kad pažinti Kremliaus politinę moralę, kad suprasti tos politikos užmačias, neįsivaizduojama be milijonams, ir kenti tokį ilgą laikotarpį? Tie Lietuvos pavergimo istorijos pavyzdžiai atsirado ne šiomet ir ne pernai.

Klausimas, ar šiandien užtenka kovoti ir dėti pastangas, kad tie pavyzdžiai būtų neužmiršti ir kartojami metai iš metų Vasario 16 proga? Kartojami vis gražesniais žodžiais, vis kilnesniais idealais vadovaujantis?

Lietuvių pastangų centras, visų mūsų jėgų taikinyje turėtų būti ne atminties patikrinime ir jos atšviežinime. Ne pagudoje, kad mus prisimena. Lietuvos laisvinimo pastangose, tų pastangų svarstyklėse bylos moralinė pusė turi sverti ne daugiau ir ne mažiau, kaip politiškoji.

Mes matome, kad kai kurie senatoriai ir kongreso atstovai per eilę metų kuone mintinai išmoko Lietuvos pavergimo istoriją. Tai jau šis tas. Bet mes turime būti pakankamai tvirti ir vieningi, kad pajėgtume aktyviai prisidėti prie ty politikos vairuotojų pastangų, kurie, toliau pramatydami ir siekdami laisvojo pasaulio gyvybės užtikrinimo ilgesnei perspektyvai, siekia ir nuoširdžiai stengiasi pakreipti savo krašto politiką ta linkme, kurioje išlaisvinimas nėra rinkiminiu obalsiu, o konkrečiais veiksmais siekiamas politinis tikslas.

Perėjimas į politinę ofensyvą yra Lietuvos draugų dienotvarkėje. Bet, taip kaip jų turimi istoriniai duomenys neatsirado be mūsų paramos, taip jų planuojama politinė ofensyva reikalinga duomenų, kurių jie neatsisakys priimti.

Tam ruoštis, tam turėti pajėgų, noro ir idealizmo reikia jau dabar.

Oratorijai medžiagos turėjom, turėjom jėgos ir drąsos ją paruošti ir įteikti. Šiandien reikia medžiagos veiksmui. Kiek tam turėsime jėgos, drąsos ir ryžto, tiek būsime supratę Vasario 16 reikšmę ir esmę.

Lietuva -- didvyrių žemė ne istorijos puslapiais išpuošti, bet laisvei iškovoti ir joje gyventi.

(j.č.)

KODĖL BIJO IŠLEISTI VILNIAUS PLANĄ?

Vilniškė "Komjaunimo Tiesa" neseniai atspausdino tokį nusi-skundimą dėl juokingai nemalonaus nuotykių:

"TEN, UŽ KAMPO...

Kartą atvažiuavau į Vilnių aplankyti savo draugą, kuris gyvena Serbentų gatvėje. Mieste tenka būti retai, todėl nežinojau, kur Serbentų gatvė. Vienas piliėtis pasakė, kad reikia važiuoti troleibusu Nr. 5 iki galo, o ten pasiklausti. Taip ir padariau. Išlipau prie "Tėvynės" kino teatro, pasiklausiau milicininko.

-- Serbentų? Ne čia patai-

kėte, piliėti, -- aiškino pagyvenęs seržantas. -- Grįžkite į centrą, susiraskite. Jaunimo stadioną. Prie jo stovės didelis pastatas, už kurio kampo ir bus Serbentų gatvė.

Jaunimo stadioną ir didelį pastatą susiradau, bet Serbentų gatvės, kad ir išvaikščiojęs skersai išilgai visą kvartalą, neradau. Vėl kreipiausi į milicijos darbuotoją, kuris maloniai paaiškino, jog jo kolega mane suklaidinęs, nes ši gatvė esanti už

geležinkelio stoties, šalia Džukų gatvės.

Vėl klaidžiojau gatvelėmis ir skersgatviais, bet nelemtos gatvės šiame rajone taip ir neradau. Laimel, atsitiktinai paklausta senutė kuo puičiausiai nupasakojo, kaip patekti į Serbentų gatvę.

Apmatau buvo išgirsti, kad Serbentų gatvė yra... šalia "Tėvynės" kino teatro.

J. Vilkauskas
Švenčionėlių miesto gyventojas

Redakcija nuo savęs pridėjo ar ir nežinia kam skirtą pamokymą:

"Tai nebe pirmas signalas gautas redakcijoje, kuris rodo, jog Vilniaus miesto milicijos darbuotojai blogai žino sostinės gatves, įsitaigę ir įmonių adresu.

Mūsų manymu kiekvienam milicijos darbuotojui reiktų turėti Vilniaus žemėlapi, adresų informacijos knygą. Tada nebūtų panašių atsitikimų, kokį papasakojo savo laiške Drg. Vilkauskas."

Pamokymas neblogas, tik, mat, kad tokią adresų - informacijos knygėlę su miesto planu galėtų



LNT Toronto Moterų Būrelio narės daug pasidarbavusios ruošiant Lietuvos Nepriklausomybės progą vasario 9 d. minėjimą - balių. Sėdi iš kairės: S. Bastienė, V. Meiliūnienė, E. Jurkevičienė, V. Kalendrienė, E. Liaudinskienė. Stovi: M. Kuolienė, O. Adomavičienė, D. Petraitienė, A. Statulevičienė, L. Matulevičienė, A. Jucienė, P. Česėkienė, P. Skirgailienė ir A. Jankaitienė.

S. Dabkaus nuotrauka

KANKINIŲ KAPAI BUS STIPRYBĖS VERSMĖ

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo aktas visų Toronto lietuvių buvo iškilmingai minimas. Vasario mėnuo čia patapo didingo mūsų džiaugsmo, o kartu ir susirūpinimo Lietuvos ateitimi laikas. Ir kaipgi žmonės nesirūpins, kada smurtas siautėja mūsų tėvynėje, kada okupantas mindžioja visus tarptautinės teisės dėsnius ir iškilmingus pasižadėjimus. Šiandien visi jau gerai žino ir supranta, kad rusų durklui tiesioginiai nėra įmano-



Solistė Šriubiškienė, išpildžiusi meninę programą LNT suruoštame Vasario 16 minėjime Toronte.

S. Dabkaus nuotrauka



LNT suruoštame Vasario 16 minėjime Toronte kalba kons. dr. J. Žmuidzinas. Nuotraukoje iš kairės: kleb. P. Ažubalis, kons. Žmuidzinas ir ponis, Tėv. Placidas, LNT pirm. P. Bastys, Dičpetris, E. Jurkevičienė, Meiliūnas, J. Strazdas.

S. Dabkaus nuotrauka

ma pasipriešinti, nes ilgai trukusios mūsų partizanų kovos už laisvę buvo palaužtos.

Savo laisvės džiaugsmą išgyventi, o taip pat ir visą mūsų tautos tragediją prisiminti, mes kuone ištisai visą mėnesį renkamesi tai vienu, tai kitu pareikšti savo nusistatymą smerkiantį bolševikinės Rusijos okupaciją Lietuvoje.

Vasario 16-sios aktas yra mums priesaika, kurią metai iš metų vis pakartojame susirinkdami ir iškilmingai paminėdami.

Toks mūsų valstybės nepriklausomybės 45 metų sukakties minėjimas gražiai buvo paruoštas vasario 9 d. Lietuvių Namuose. Minėjimą ruošė Lietuvos Nepriklausomybės Tautos organizacijų komitetas. Šio minėjimo turinį sudarė kalbos, meninė programa ir vaišės.

Minėjimą pradėjo LNT komiteto pirmininkas P. Bastys. Pagerbus kovojusius ir žuvusius už Lietuvos laisvę, buvo paprašytas šia iškilminga proga tarti žodį konsulas dr. J. Žmuidzinas.

Po konsulo kalbos paskaitą skaitė Korp! Neo-Lithuania filisteris inž. M. Meiliūnas. Prelegentas žvelgdamas į anuos laikus, išskėlė kai kuriuos svarbesnius epizodus ir priminė, kad partizanų ir kankinių kapai kovoje su pavergėju amžiais bus stiprybės versmė, kuri ir vėl sutraukys vergijos pančius. Su pasitikėjimu ir viltimi reikia žvelgti į ateitį, nes kolonialė politika pasaulyje baigiama naikinti. Tikėkim, ateis diena, (o gal įnai jau čia pat) kada bolševikinės Rusijos imperializmas bus sugniuždintas.

Solistė J. Šriubiškienė pasigėrėtinai gražiai išpildė keletą mūsų kompozitorių kūrinių, kurie ypatingai mieliai susirinkusiųjų buvo priimti. Išpildžius "Gedumas" -- Kačanausko ir "Kur bėkime" -- S. Šimkaus, buvo padaryta trumpa pertrauka, kurios

GARDAUS MAISTO SIUNTINIAI Į VISUS KRASTUS PRISTATOMA PER 3-4 SAV. PILNAI GARANTUOTA PRASYKITE SARASU IR KAINORASČIŲ.
GRAMERCY SHIPPING Co.
118 E. 28TH STREET
NEW YORK 16, N. Y.
Tel. MU 9-0598

metu Aug. Kuolas davė mūsų partizanų kovų Kalniškėje apybraižą, kur žuvo apie 400 rusų ir 38 Lietuvos laisvės kovotojai. Ta pačia proga paskaitė sukurta apie kalniškės mūšį eilėrašį, kuris buvo su giliu liūdesiu ir širdgėla išklausytas. Prisiminus tas mūsų brolių pasilikusių tėvynėje laisvės kovas, ne vienam nuriedėjo ašara.

Toliau vėl visi atidžiai sekė solistės J. Šriubiškienės dainų: "Yra šalis" -- P. Šopagos ir "O! greičiau, greičiau!" -- S. Šimkaus, -- išpildymą. Ypatingai minėjimo svečių širdis jautriai pagavo paskutinis dalykėlis susilaukdamas nepalaujamų plojimų. Tačiau solistė vietoje kartojimo, padainavo "Paklydėlis" -- P. Šopagos. Solistei akompanavo muzikas St. Gailevičius.

Po padėkos žodžio, salėje nutilus paskutiniams Lietuvos Himno garsams, sekė vaišės, kurias praveisti buvo pakviestas dr. J. Kaškelis. Pradedant vaišintis, maldą sukalbėjo klebonas kun. P. Ažubalis. Vaišių metu buvo pagerbti į šį minėjimą atsilankę savanoriai ir Moterų Būrelio veikėjos -- šeiminkės, kurių dėka buvo sudarytos sąlygos pajusti Lietuvos Nepriklausomybės šventės gilesnę prasmę ir didingumą.

(dv)

• J. Dagio skulptūros, medžio raižinių ir aliejaus darbų paroda suruošta Toronte Chapel Gallery, 529 Yonge St. vasario 1-14 d. susilaukė nemažo susidomėjimo. Skulptorius, be daugelio ankstyvesnių savo darbų, buvo išstatęs dar niekur nematytų, sukurtų praėjusių metų pabaigoje ir šių metų pradžioje. Iš jų minėtini: Filosofas 1963, Siekiančios rankos 1963, Jauna šeima 1963, Kaubojus 1962, Pasveikinimas 1962 ir kt.



LNT suruoštame Toronte Vasario 16 minėjime kalba Korp! Neo-Lithuania filisteris inž. M. Meiliūnas.

S. Dabkaus nuotrauka

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS



ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBASKAS, sekretorius

CHICAGO PHONE242-4395
SUBURBAN PHONE656-6330

Svarstymai ir nuomonės

PRAGIEDRULIS LITERATŪROS VERTINIME

Viktoro Mariūno rašinys apie Jono Griniaus Gulbės Giesmę (Dirvos 16 nr.) yra, jei ir nepilnutinis, tai tikrai vienas iš retai prasišpiepiančių pragiedrulių dabartinioose mūsų literatūros apsirėškimoose. Netodėl, kad V. Mariūnas drįso neišgirti veikalo, kuris pačios rašytojų draugijos atrinktos komisijos ką tik tapo vienbalsiai pripažintas ir premijuotas kaip geriausias 1962 metais išleistas mūsų literatūros kūrinys. Todėl, kad tai yra išsami ai motyvuotas vertinimas, ir motyvuotas ne simpatijomis ar antipatijomis autoriaus asmeniui ar jo pasaulėžiūrai, o motyvuotas literatūros teorijoje draminiams veikalams statomais reikalavimais ir sugretinimais, kiek kalbamasis kūrinys neatitinka tų neginčytinai svarbių reikalavimų.

Skaitytojui, kuriam nėra tekę su tais teoriniais reikalavimais susipažinti, ar kurio kada mokytose ragautas toks susipažinimas jau yra nublankęs, V. Mariūno rašinys yra netik informacija apie kūrinį, bet ir pamoka, ko žiūrėti, besikaitant ne tik šį, o ir betkurį kitą dramos veikalą. Yra pagrindo spėti, kad dažnas V. Mariūno rašinio skaitytojas pasijus paskatintas visdėlio paskaityti Gulbės Giesmę, -- net jau skaičius paskaityti dar kartą, paskaityti sąmoningiau. Sakysim, kam pirma besikaitant galėjo būti kiek nuobodu, dabar, kartodamas, geriau žinos, kodėl nuobodu. Ir kitą dramos veikalą jis gal skaitys jau sąmoningiau, nes bus jau pažengęs savo nusi manyje. Turbūt, maždaug to išspaudoje pasirodančios literatūros kritikos bus pageidavę anais metais trankiai nuaidėjusio "manifesto prieš nuosmukį" autoriai: kad kūrinių vertinimai būtų netik informacija apie faktą, ne tik "smerkalai" ar "gyralai", bet ir sąmoningo literatūros supratimo bei vertybių pažinimo auklėjimas ir sklaidymas visuomenėje.

V. Mariūno sprendimai apie veikalą, kuris ką tik "nunešė" jei ne pinigų, tai bent moraline reikšme svariausiąją premiją, yra lyg netikėtas elektrinis dilgtelėjimas. Įsidėmėkim: "Autentiškai mastysenai (ši) drama iš viso neteikia jokios medžiagos"; "Gulbės Giesmės sceniniai daviniai yra nemaloniai skurdūs"; "Medinis, daugiausia reportažiškai daiktinis Gulbės Giesmės žodis liudija savo dirbtinę kilmę ir vargu ar pateisintų drąsą silyti jį kaip skaitytinį meną pataisyti"; "Gulbės Giesmė reikalinga trečiojo perrašymo... autorius galėtų ją padaryti visai primintina scenine drama, jeigu pirmojo vietoj... rūpintųsi scenos situacijomis, palenkdamas joms ir istoriją, ir savo filosofiją"; "Gulbės Giesmė turi visus davinius tapti gerai organizuotu dramos veiksmu. Ir visdėlio šių davinijų panaudoti nebuvo sugebėta". Šių sprendimų "elektriškumas" itin dygus premijos akivaizdoje. Atsiduriame prieš tris alternatyvinius klausimus: 1) Gal premijos komisija nepastebėjo tų G.G. trūkumų, kuriuos nurodo V. Mariūnas? 2) Ar gal komisija nelaiškė trūkumais to, ką V. Mariūnas nurodo? 3) Ar gal 1962-aisiais metais išleistųjų literatūros kūrinių derlius apskritai toks skurdus, kad Gulbės Giesmė, nepaisant trūkumų, vistiek teko pripažinti geriausia?

Šie klausimai, ypač trečiasis, būtų verti patyrinti, ir būtų naudinga susilaukti viešų atsakymų juos iš kvalifikuotesniųjų literatūros vertintojų. Nauda būtų ne smalsnumo patenkinime, o skleidime sąmoningesnio literatūros supratimo, kurio stoka yra viena iš didžiųjų priežasčių menko visuomenės domėjimosi rašytojų kūrybos vaisiais.

Ir į šį literatūros kritikos pragiedrulį, tačiau, įsibrovė vienas kitas debesėlis. Tokiais pragiedrulių skaidrumą vietomis pertraukiančiais debesėliais man atrodo kažkurie V. Mariūno vartojami "terminai" (ar "stiliaus pavairinimai"). Pavyzdžiui, J. Griniaus dramos pradžią V. Mariūnas (pastraipoje "Painiavos ir posūkiai") pavadina benkar-

Vincas Rastenis

tiška... Benkartas yra gyvoj vulgarinė (be ne oficialioj) kalboj vartojamas siauros prasmės, galima sakyti, teisinis terminas, reiškiąs vaiką ar žmogų, gimusį iš legaliai nesusituokusių tėvų. Tą vulgarų terminą kokios nors tolimos analogijos pagrindu kelti į literatūros kritiką neatrodo nei tikrai rimta, nei tikrai skoninga. Ypač, kad šiuo atveju net ir analogiją sunku išūrti, nes ankstesnėj pastraipoj ("Išiebinimo momentai") V. Mariūnas, nurodęs dramos gimimo dėsnius, pareiškė, jog "Gulbės Giesmė iš viso negimsta". Tad toks drastiškai vulgarus vertinamo veikalo užuomazgos apibūdinimas bent kiek temdo kritikos orumą ir estetiškumą.

Panašiai temdo pragiedrulį ir nereikalingas bei nepagrįstas termino "meilužė" ar "meilužiau-jasi" įterpimas. Nors Pr. Skardžius Vadove pažymi tik tai, kad meilužis reiškia mylimasis, tačiau nėra čia ko dalykų vinyti į vatą, nes visi žinom dėl ko meilužio ar meilužės turėjimas visur, kur tik yra ištuokos teisė, yra pats svariausias ištuokos pagrindas, o šiaip jau įsimylėjimas daug kur to pagrindo visai nesudaro... Meilužiai (liubovniki, lovers) yra pora, santuokiškai santykiaujanti be legalizuotos santuokos. Gulbės Giesmėje, kaip ir V. Mariūnas atpa-sakoja, "Žygimantas su Barbora pafilrtuoja, pabaigos scenoje priartėja nuomonėmis apie galimą draugystę, gal ir meilę"... "ant-rojo veiksmo pradžioje..." Barbora jau karalaičio žmona". Ar yra duomenų iš kitų šaltinių, kad Barbora ir Žygimantas būtų meilužiškai santykiavę prieš susituokdami, visai kitas klausimas, bet J. Griniaus veikale tokių duomenų nematyt, tad ir to veikalo kritikoje meilužių ar meilužiavimosi terminas (kurio atitinkmu mūsų teisinėj terminologijoje yra sugyventiniai) atrodo įterptas be reikalo, be pagrindo, tik irgi su žala kritikos orumui bei estetiškumui.

Pačioj paskutinėj pastraipoj V. Mariūnas mini pasikalbėjimus su savo bičiuliu ir žurnalistikos profesorium Kaune. Prisipažinsiu, kad man tai naujiena -- tokia žinia, kad Kaune buvo žurnalistikos profesorius, taigi turėjo būti ir aukštoji žurnalistikos mokykla ar žurnalistikos katedra universitete. Žur-

nalistika, kaip dėstomoji mokslo šaka, net ir Vakaruose, palyginti, naujas dalykas. Lietuvoje visi žinomieji žurnalistai to "amato" mokėsi grynai "gizelinii" būdu, tai yra praktiškai dirbdami šalia anksčiau tą darbą pradėjusių dirbti ir taip pat jo tik "per save" pramokusių. Tik J. Keliuotis, be-rods, tarp kitų dalykų buvo studijavęs žurnalistiką Tulūzoj,

Vasyliūno koncertas Bostone

Jordan Hall'e -- gerą vardą turinčioj koncertinėj salėj -- vasario 14 d. vakare įvyko mūsų žymiojo smuikininio Izidoriaus Vasyliūno koncertas. Fortepionu tėvo smuikavimą lydėjo Vytenis M. Vasyliūnas, o su muzikos leidinių lapų perversimu susidoroti broliui padėjo p. Vasyliūnaitė, taip pat gera muzikė. Malonu buvo žiūrėti į tokią dailią šeimos puokštę.

Koncerto programą sudarė W. A. Mozarto sonata Nr. 15 in B Flat Major, J. Brahms'o Sonata Nr. 2 in A Major ir J. Gruodžio Sonata in D Minor. Taigi tikrumo ištiesas smuiko sonatų vakaras.

Iz. Vasyliūnas visa savo prigimtim yra lyrikas. Pasiekęs įspūdingo laisvumo smuikavimo technikoje, susikrovęs nemenką patyrimą savo mene, vis dėlto ir savo vėdum, ir instrumento tonu, ir įsijautimu į atliekamą kūrinį jis tebėra lyrikas. Gal todėl jo konsertuose, kiek man jų teko girdėti, ypač įspūdingai skamba veikalų lyrinės dalys, sonatose Andante, Andante tranquillo ar Adagio quasi Andante. Su ta "silpnyste" Iz. Vasyliūnas neprasilenkė ir šiame koncerte. Tačiau smuikinininkui būtų nemenka skriauda, jeigu tik tuo požiūriu jį tevertintumėm. Aplamai Iz. Vasyliūnas yra rimtas sąžiningas ir gilios muzikinės kultūros smuikinininkas. Tegu šiame koncerte dramatinės kūrinių vietos ir nebuvo tokios ryškios, kaip lyrinės, bet visos trys sonatos buvo rūpestingai paruoštos, gerai su akompaniatorium surepetuotos ir koncerte jautriai pasmuikuotos. Trys sonatos -- trys atskiri laiko tarpai, trys muzikiniai stiliai. Iz. Vasyliūnas nei viename tų stilių nepasimetė, visur buvo subtilus ir tikras. Man asmeniškai atrodė, kad ypačiai su giliu įsijautimu smuikinininkas smuikavo J. Gruodžio sonatą. Stovėdamas greta Mozarto ir Brahms'o tas liet. kompozitoriaus darbas

Prancūzijoje. Jei visdėlio jau tada, kai ir V. Mariūnas tebevaikš. Čiojo Kauno gatvėmis, esam turėję netgi žurnalistikos profesorių, tai būtų labai pageidaujama, kad tas mūsų kultūros istorijoje reikšmingas faktas būtų bent dabar plačiau atskleistas ir aprašytas. Šio pageidavimo motyvas, tarp kitų, yra jau ir smalsumas: kaip galėjo taip atsitikti, kad visą laiką besisukant žurnalistikoje tame pačiame Kaune, neteko tada išgirsti apie čia pat esantį ir dėstantį žurnalistikos profesorių ar profesorius, taigi ir apie žurnalistikos mokyklą?

mums galėjo tik garbę teikti. Vytenis M. Vasyliūnas, kaip muzikas mūsų akyse augęs, pasiekė tikrai pasigėrėtinų laimėjimų akompanavimo mene. Trys minimos sonatos teikia nelengvą uždavinį ne tik smuikinininkui, bet ir pianistui. Vytenis M. Vasyliūnas buvo puikus tėvo partneris, visus partitūros sunkumus su tikrumu įveikęs. Abiejų pasirodyme matėsi apstas nemenko ir rūpestingo darbo. Netenka abejoti, kad jų pastangas ir Bostono spauda įvertins palankiai.

Vasyliūnų koncerte buvo nemenkas būrys klausytojų. Koncertantai buvo itin šiltais priimti, buvo nuoširdžiai ir gausiai plojama.

St. S.

• Užgavėnių pasilinksminimą rengia Bostono Lietuvių Mišrus Choras vasario 23 d., Lietuvių Piliečių Draugijos Klubo Auditorijoje. Veiks bufetas su šiltais ir šaltais valgiais ir baras. Pertraukų metu bus meninė programa ir praveisti įvairūs laimėjimai. Šokiams gros smagus Vokiečių Orkestras nuo 7 val. vakaro iki vidurnakčio.

Choro valdyba nuoširdžiai kviečia visus lietuvius atsilankyti į šį pasilinksminimą ir paremti lietuvišką dainą. Įžanga pusantro dolerio.

ANTANO SMETONOS REČITALIS

Vasario 24 d., 3 val. po pietų įvyksta Antano Smetonos rečitalis Bostone, kurį rengia ISABELLA STEWART GARDNER muziejus, 2, Palace Road, Boston 15. Programoje Haydn'o sonata Es-dur (1798), Beethoveno Sonata Es-dur, Opus 81a (Das Lebewohl) ir Chopino sonata B-moll, Opus 35. Įėjimas nemokamas.

1963. VII. 7 d.

ANTROJI JAV IR KANADOS LIETUVIŲ

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

ČIKAGOJE

(International Amphitheatre, S. Halsted & 48th Street)

Bilietai gaunami:
Cicero delikatesų krautuvė, 1425 So. 49th Ave.
J. Karvelis, 3322 So. Halsted St.
Marginal, 2511 W. 69th St.
Royal Blue maisto krautuvė, 4350 So. Campbell Ave.
Visos JAV ir Kanados L.B. apyl.
Pabūti: V. Grėbliūnas, 6941 So. Washtenaw Ave., Chicago 29, Ill.
Bilietų kainos: 2, 3, 4, 5, 6 dol.

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Demokratijos sukūriuose

Vilnius ir Klaipėda A. Smetonai buvo gyvybiniai Lietuvos reikalai, ir apie juos kiekvieną progą ir įvairiais atžvilgiais daug rašė, stipriai argumentuodamas jų priklausymą ir būtinumą Lietuvai. Vilniaus klausimas didžiųjų valstybių buvo sprendžiamas Lietuvai nepalankiai. Toks pats likimas galėjo ištikti ir Klaipėdos klausimą sprendžiant. Jei dėl Vilniaus buvo kovojama ir vedamos derybos, tai Klaipėdos klausimo vyriausybė vengė aikštėn kelti, kad neužrūstintų Santarvės valstybių, lemiančių ginčijamų klausimų sprendimą. Kol Ambasadorių Konferencija dar nebuvo Lietuvos pripažinusi *de jure*, tol ji negalėjo spręsti Klaipėdos klausimo. Tat Lietuvos vyriausybei buvo labai svarbus šis Ambasadorių Kongrencijos pripažinimas, ir jam gauti net buvo daromos pavojingos nuolaidos. 1922 m. lapkričio 18 d. ministeris pirmininkas ir užsienio reikalų ministeris E. Galvanauskas pasiuntė Ambasadorių Konferencijos pirmininkui notą, pranešdamas, kad Lietuvos vyriausybė be jokių rezervų pasižada priimti ir saugoti Versalės sutarties nuostatus, tvarkančius Nemuno navigaciją. Lietuvos vyriausybei tą nuolaidą padarius, Ambasadorių Konferencija gruodžio 20 d. Lietuvos respubliką pripažino *de jure*.

Iš Ambasadorių Konferencijos notos, pranešančios Lietuvos respublikos *de jure* pripažinimą, matyti, kad netrukus bus sprendžiamas ir Klaipėdos klausimas, visiškai neatsižvelgiant į Lietuvos vyriausybės pageidavimus. A. Smetonai ir kitiems, žinantiems lenkų intrigas ir kėslus, buvo aišku, kad Ambasadorių Konferencija Klaipėdos klausimą spręs Lietuvai nepalankiai. Tą klausimą sau palankiai tegalėjo išspręsti tik pati Lietuva, suruošdama Klaipėdos krašte sukilimą, siekiantį Klaipėdos kraštą prijungti prie Lietuvos. To meto tarptautinė politinė padėtis tokiam žygiui buvo palanki, o vieni iš karščiausių jo šalininkų buvo A. Smetona ir Vincas Krėvė-Mickevičius, kuris tuomet buvo Lietuvos Šaulių Sąjungos centro valdybos pirmininkas.

A. Smetona su V. Krėve-Mickevičium buvo pažįstami nuo Vilties laikų ir idėjiškai labai artimi. A. Smetonos redaguojama Viltis buvo išleidusi du žymiausius V. Krėvės-Mickevičiaus veikalus: *Šarūną* ir *Dainavos šalies senų žmonių padavimus*. 1920 m. pavasarį V. Krėvei-Mickevičiui iš Kaukazo sugrįžus į Lietuvą, jo santykiai su A. Smetona tapo dar artimesni, ir daugiau kaip penkerius metus politiškai juodu veikė išvien.

Vyriausybė Klaipėdos krašte sukilimo atžvilgiu laikėsi neutraliai: nei jam pritarė, nei jo draudė. Sukilimui kiek daugiau palankesnis buvo ministeris pirmininkas E. Galvanauskas, ir juo toliau, juo labiau tas jo

ALEKSANDRAS MERKELIS
Ištrauka iš spausdinamos monografijos ANTANAS SMETONA

palankumas didėjo, virsdamas visišku pritarmu ir visokiaropa parama. Slaptai ruošiamas sukilimo pasisiekimas daugiausia parėjo nuo vokiečių: ar jie sukilėliams priešinsis ar ne?

V. Krėvė-Mickevičius savo dar nespausdintuose atsiminimuose pasakoja, kad šiam klausimui išsiaiškinti jis su vienu ukrainiečiu nuvykęs į Berlyną, kur Klaipėdos krašto sukilimo reikalais taręsis su tuometiniu Vokietijos vyriausioju kariuomenės viršininku generolu Hans von Seeckt. Kadangi Vokietijai svarbiau buvo, kad Klaipėdos kraštą valdytų Lietuva, o ne Prancūzijos proteguojama Lenkija, tai gen. Hans von Seeckt ruošiamam sukilimui pritaręs ir pažadėjęs daryti įtakos Klaipėdos krašto vokiečiams, kad šie jo netrukdytų. Taip pat buvo sutarta ir dėl ginklų pirkimo.

Ministeriui pirmininkui E. Galvanauskui pritarus Klaipėdos krašto sukilimo idėjai, kariuomenės štabo žvalgybos skyriaus viršininkas Mikalojus Lipčius 1922 m. rudenį pasiuntė į Klaipėdą kontražvalgybos viršininką Joną Polovinską, kad jis vietoje ištirtų sukilimo galimybes ir gyventojų nuotakas. Nuvykęs į Klaipėdą, jis pirmiausiai turėjo susisiekti su ruošiamu sukilimo pradininkais: Mažosios Lietuvos visuomenės veikėju Erdmonu Simonaiciu ir amerikiečiu lietuviu Jonu Žilium, kuris buvo Lietuvos atstovas Klaipėdos kraštui. Jis buvo smarkus sukilimo šalininkas ir, jo nuomone, svarbiausią jame vaidmenį turinti atlikti Lietuvos Šaulių Sąjunga. Jam organizuoti V. Krėvė-Mickevičius jau buvo pasiuntęs keletą sumanių šaulių. Sukilimui vadovauti buvo kviečiamas kpt. Jonas Voriakojis. Jam atsisakius, šios atsakingos pareigos buvo pavestos kontražvalgybos viršininkui J. Polovinskui. Jis, Jono Budrio pravarde, kuri vėliau ir visam gyvenimui liko jo pavarde, ruošė sukilimo planą ir sėkmingai jam vadovavo.

Aliantai (vadinami dar ir kitais vardais: Santarvė, Antantė, Sąjungininkai etc.), kuriuos sudarė pirmąjį pasaulinį karą laimėjusios valstybės ir svarbiausią vaidmenį turėjo Didžioji Britanija, Prancūzija ir Italija, dėsė Lietuvos valstybę pripažinti *de jure*. Tuo, daugiausia prancūzų įtaigojamu, dėsimu buvo siekiama, kad Lietuva su Lenkija sudarytų federacinius ryšius, kurie išspręstų painią Vilniaus bylą ir kitus Lietuvos su Lenkija ginčijamus klausimus, 1921 m. to tikslu buvo siekiama Hymanso projektu. Lietuvos vyriausybei ruošiantis Hymanso projektą svarstyti, A. Smetona spaudoje jį griežtai pasmerkė, kaip žlugdantį Lietuvos nepriklausomybę. Jis buvo nepriimtinas ir Lenkijai, nenorinčiai jokiū būdu Vilniaus pripažinti Lietuvai.

(Bus daugiau)

AKIMIRKOS

Bronys Raila

Taigi, "Trečias Frontas"...

Metmenų žurnalo redaktorius, kaip aną kartą minėjome, grupelės asmenų, susibūrusių apie Vienybės savaitraštį ar šiaip kokiais sumetimais besinaudojančių jos skiltimis, ieškančių ir vieno kito jau suradusių atviro ir tiesioginio bendradarbiavimo, kartais vadinamo kultūrinio, kelius su bolševikų okupuota Lietuva, pavadinę "trečiają jėgą", "trečiojo fronto" ir "trečiafrontininkais".

Nors tuos visus išsireiškimus redaktorius rašo tarp kabučių, taigi, sąlygiškai, lyg ir netikrai lyg juokais, bet tokie pusiau iškilmingi pavadinimai Vienybės, matyt, suteikė "respektuotą areną". Oho, kaipgi, -- štai mes jau "trečioji jėga", net "trečias frontas"! Ne betkas, ne tik šiaip sau kokius palaids diversantukai... Ir savaitraštis skubiai persispausdino Metmenų straipsnį, ir net mėgino jį komentuoti, tarsi visai rimtą balsą.

Tarp jaunų kairiųjų lietuvių rašytojų literatūros žurnalo "Trečio Fronto" prieš trisdešimt metų ir dabartinio Vienybės "nekomunistinio bloko", žinoma, yra tam tikrų skirtumų, bet galutinai savaime gana daug ir labai esminių panašumų. Tad tikuos, kad šiuo atveju ir nors šį kartą mūsų visuomenė, literatai ir politikai gal man suteiks, kavioliškai sakant, "moraliai respektuotą areną" pasisakyti. Visais kitais klausimais ir visada jūs man galite daugiau ar mažiau pagrįstai prikišti erudicijos, talento ar gero skonio stoką, nepripažinti mano pasirodymo, išmanymo ar nusimanymo, tačiau vargu kas drįsite ginčyti, kad "Trečio Fronto" klausimais nesu ekspertas.

Be abejo, mokslo galybė neišmatuojama ir mūsų spaudos laisvė naujai atsirandantis kaip kirvių kertantis žinovams dabar gana plati. Jau beveik nebe iškintis, o greičiau taisyklė atsitikimai, kad juo kas didesnis ignorantas ir ablamukas, tuo griežčiau ir autoritetingiau kerta spaudoje visais klausimais, net ir tokiems, apie kuriuos tik vakar teišgirdo, o šiaip niekad apie juos ne nepasapnuodavo.

Man prie šio reikalo norėtusi prieiti kukliai, paprastai, ko nuoširdžiausiai. Ir su mintimi, taip pat kavioliškai tariant, -- "absoliučiai atvira, nuoga, skausmingai asmeniškai"...

Tiesą sakant, po tokios daugybės metų skausmingumo nebe kažin kiek tėra palikę. Tačiau nuogas faktas neištrinamas: mantedko būti "Trečio Fronto" vienu iš redaktorių per visą jo ėjimo laiką, kartu su brangiais draugais Antanu Venclova ir Jonu Šimkumi. Redaktorių ir net leidėjų pasirašydavo A. Venclova, bet tai daugiau dėl formalumų ir dėl to, kad jis daugiausia atlikdavo technikinį darbą ir korektūras. Šiaip jau nebuvo jis tada nei marksis, nei leninistas, ir iš viso ne ypatingai judraus proto turintis. Tačiau pats, kaip kultūros ir meno vardu, vis dirbant "darbo liaudies" labui, tautai skiepijami nuodai ir patarnaujama bolševizmo kėslams. Patiems darbavojams kartais apie tai net nesuvokiant.

Tarp ano "Trečio Fronto" ir dabartinės Vienybės padėtys yra eilė panašumų ir taip pat skirtumų, galų gale susivedančių į tą patį padarinį. Lietuvos trečiafrontininkai aiškino proletarinę literatūros teoriją ir bandė kurti jos pavyzdžių. Socialinės pažangos vardan jie propagavo sovietines pažiūras į kultūros ir menų

Aš jau nuo gimnazijos laikų, kaip mėgęs visokių pažiūrų knygas, buvau skaitęs Marksą ir Lenina, bet mano ideologinės pažiūros 17-19 metų laikotarpiu, kaip dera tokio amžiaus politikui, keitėsi maždaug kas šeši mėnesiai. "Trečiam Frontui" pradėjus eiti, buvau tada kaip tik marksistas, bet ne leninistas, tačiau pirmajam numeriui įžanginį "rašytojų aktyvistų manifestą" parašiau daugiau literatūriniais bei visuomeniniais motyvais, ne kokiais politiniais ar ideologiniais.

Žurnalukas turėjo plačių atbalsių ir pasisekimo. Jis keitėsi su kiekvienu nauju numeriu. Ir tik nuo ketvirtą numerio jis ryškiau tapo dialektinio materializmo ideologijos atstovu ir proletarinės literatūros skelbėju, kas praktiškai reiškė, kad jis ėmė sukurti glaudžios bolševikinės egzistencijos kryptimi. Rusų ir kokiečių komunistų literatūrinės teorijos jo straipsniuose ėmė vyrauti. Prie to ypač prisidėjo atėjęs "kolektyvą" naujas ir gabus narys -- Valys Drazdauskas (bolševikų laikais Lietuvoje ir dabar vis neturįs pasisekimo už savo griežtą leninizmą ir beveik trockizmą).

Nežiūrint to, lietuvių kalba Maskvoje leistas "Priekalo" žurnalas ir kita liet. komunistų pagrindžio spauda "Trečią Frontą" visą laiką kritikavo ir smerkė paskutiniuosius žodžiais, o jo bendradarbius vadino tai socialpatriotais, tai provokatoriais ir žvalgybininkais.

Tik dabar "Trečias Frontas" sovietų literatūros moksle užėmė vieną iš garbingiausių vietų ir virto socialistinio realizmo klasika. Laikai kinta, ir staigmenų niekada netrūksta.

Tačiau kažin ar toks vertinimo pasikeitimas tikrai reikšėtų staigmeną. Tiesa, Maskvos pinigais leidžiamas kapsukinis "Priekalas" anuomet spaudėsi paklusnau savo ponui šunelio žlibumu. Bet tai galėjo būti ir taktika. Iš vienos pusės, jie norėjo geriau išbandyti trečiafrontininkų revoliuciskumą, iš kitos pusės gal juos puldami siekė nedidinti mums sunkumų fašistinėje smetoninėje Lietuvoje. (Vis dėlto mano vėliau gerbiamoji tautininkų valdžia su šeštuoliu viešumoje nepasirodžiusiu numeriu "Trečią Frontą" uždarė).

Tad avantiūrai nebuvo sąlygų nei laiko tinkamai išnokti. Nežinia, kas būtų buvę, jei kitaip būtų buvę. O kas buvo, tai lieka būdingu pavyzdžiu, kaip kultūros ir meno vardu, vis dirbant "darbo liaudies" labui, tautai skiepijami nuodai ir patarnaujama bolševizmo kėslams. Patiems darbavojams kartais apie tai net nesuvokiant.

Tarp ano "Trečio Fronto" ir dabartinės Vienybės padėtys yra eilė panašumų ir taip pat skirtumų, galų gale susivedančių į tą patį padarinį. Lietuvos trečiafrontininkai aiškino proletarinę literatūros teoriją ir bandė kurti jos pavyzdžių. Socialinės pažangos vardan jie propagavo sovietines pažiūras į kultūros ir menų

paskirti, o bolševikinių tendencijų autorius, kai kuriuos vakariečius, ypač rusus, ir taipgi save pačius stengėsi daryti respektuotais nekomunistinėje visuomenėje. Visus kitus aršiai kritikavo, neigė, pajuokė, skelbė esant atsilikusiems nuogiyvenimo, nesuvokiančiais progreso raidos, nematančiais tikrovės ir aklaish naujajai aušrai. Vieno, ko jie dar nedarė ir, kiek žinau, dar negalvojo, tai atsisakyti Lietuvos nepriklausomybės idėjos, jei Kremliai susidarytų sąlygos okupuoti Lietuvą. Aišku, Kapskui ir kompartijai toks trečiafrontininkų atžagareiviškumas nepatiko, atrodė įtartinas, socialfašistinis ir "provokuojantis".

O kaip Brooklyno Vienybės? Metmenų redaktoriaus jai parinktas pavadinimas šiuo atveju yra gana tikslus: daug naujo ji neišgalvojo, tik dabarčiai pritaikė anų trečiafrontininkų tikslus ir metodus. Sovietinius ir bolševikinius Lietuvos autorius ji užsimojo patriotinei Amerikos lietuvių visuomenei pristatyti, kaip respektuotinus "lietuvių rašytojus". Ji pradėjo protarpiais, atsargokai persispausdinti jų eilėraščius, reportažus, paskaitas, straipsnius ar prakalbas, -- net tokių, kaip A. Venclovos, S. Neries, E. Mieželaičio, T. Tilvyčio... Sovietinių rašytojų vyriausiam politrukui Mieželaičiui gavus Lenino (anksčiau vadintą Stalino) premiją, Vienybės perstatė tai, kaip didelį "Lietuvos" laimėjimą ir pačią premiją prilygino... Nobelio literatūrinei premijai (!).

Su "Laisvės" bendradarbio A. Šalčiaus parama ir pritarimu, Vienybės leidėja ir redaktorė ir jos naujais vedamųjų bei apžvalgų rašytojas V. Širvydas pradėjo mums aiškinti (kam dabar pritarė ir Metmenų redaktorius), kad mes Amerikoje baisiai atsilikę nuo sovietinės Lietuvos gyvenimo tikrovės, matome ten tik blogą, o nieko gero ir didingo, tos tikrovės nepažįstame, esame neobjektyvūs, naujo gyvenimo nesistengiame pažinti iš pirmųjų ir tiesioginių šaltinių, esame apakę, konservatyvūs ir maždaug nemoralūs, nes "užsimiršome tautą", jai "nebenorime padėti", atskylame nuo kamieno, atsisakome bendradarbiauti...

Dar prie senojo redaktoriaus prasidėjęs jai kurių ryškesnių lietuvių diskreditavimas, ypač atviri, bet menkai tepavę mėginimai suskaldyti tautinę srovę, daug įžliau ir vulgariau buvo tęsiami, leidimą perėmus mirusio redaktoriaus žmonai ir atėjus naujai redaktorei su plačiais turistiniais palinkimais į anapus geležinės uždangos. Tam tikrus svarbesnius antikomunistinio ir antinacinio pasipriešinimo veikėjus Vienybės leidėja viešai savo laikraštyje išvadino žvalgybininkais. Pasirodė "skaitytojų nuomonių", kad visa lietuviškoji rezistencija buvusi žalinga tautai. Pagaliau, buvo išdrįsta atakuoti kai kuriuos Birželio antikomunistinio sukilimo dalyvius, naujojo grynai sovietiniais



Juozas ir Marijona Bachunai tarp Australijos lietuvių Wollongonge. Sėdi iš kairės: Daukienė, Redelaitienė, Černiauskienė (senoji, ką tik atvykusi iš Lietuvos), Bachunai ir Janušienė. Stovi pirmoje eilėje: Lokenė, Suokelienė, Zaremaitė, Medelienė, Černiauskienė, Juozaitienė, Lubinokas, Daukus. Antroje eilėje stovi: Gailidūnas, Černiauskas, Reitelaitė, Dočkus, Budrikis, Suckelis, Medelis, Budrikas, Lokys, Gailūnienė, Juozaitis, Talandis, Jonušys.

BACHUNAMS VIEŠNAGĖ AUSTRALIOJE BAIGUS

Dviejų mėnesių Juozo ir Marijos Bachunų viešnagė Australijoje pasibaigė. Vasario 4 d. įvyko oficialus Australijos lietuvių atsisveikinimo pobūvis. Kokį įspūdį kelionė paliko J. Bachunui, bus progos jam pačiam dar pasisakyti. Australijos lietuviai savo nuotakas ir įspūdžius geriausia išreiškia vasario 6 d. "Mūsų Pastogės" vedamasis, kuriame, lygiai, kaip ir Iz. Jonaičio, ALB Krašto Valdybos pirmininko pareiškime, sakoma:

-- Jų dalyvavimas mūsų parengimuose, jų nuoširdus santykis su Australijos lietuviais tiek susirinkimų salėse, tiek ir privačiuose susitikimuose paliko mūsų širdims gilų įspūdį. J. Bachuno kiekvienoje vietoje paprastas, gaudantis žodis daugeliu atvejų buvo taiklusnis ir praktiškesnis už daugelio mūsų nusiadytas frazes. Jo aiškios ir realios mintys, jo ilgų metų patirtis ir praktika privedė prie aiškesnės ir konkrečios išvados -- ne tuščiai pasibadyti, išsireiškiant J. Bachuno mėgiamu terminu, bet imtis konkrečių darbų, jeigu norime išvengti išlaikyti lietuvių. Jo galutinė išvada, galiojanti visur, kad dabar "viskas tik nuo mūsų priklauso", yra neatšaukiamas reikalavimas sukrusti ir imtis konkrečių ir pozityvaus darbo. Tiesa labai paprasta ir nereikalinga jokių komentarų: norėsimė išlaikyti savo ir sąvųjų tarpe lietuvišką dvasią, lietuvišką kultūrą, mes patys ja turime pasirūpinti ir dirbti. Niekas mums neateis ir nepadarystos, ką mes patys turime ir privalome atlikti. Galimas daiktas, kad ši-



Juozas Bachunas tarp buvusio Australijos lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirm. B. Daukaus (kairėje) ir dabartinio pirmininko Iz. Jonaičio (dešinėje).

tą paprastą ir gryną tiesą žinojome visi, bet mes patys kalbėjome apie kitokius dalykus, svarstėme ne tuos klausimus, o turėjo ateiti J. Bachunas ir pasakyti, kad štai nuo čia turime pradėti ir tik čia yra mūsų pastangų rezultatai ir tikslas.

Atsisveikindami su Bachunais drauge prisipažįstame, kaip jis puikiai mus suprato ir žino, ko mums reikia. Jo antrasis apsilankymas Australijoje buvo taip laiku, ir labai reikalingas, kaip niekada. Po šito jo vizito mums nieko kito ir nereikia, tik perkiuoti savo jėgas, sudaryti organizuotą talką ir sutartinai pajudinti iš vietos tą klimpstantį lietuvių vežimą. Ir jeigu mes išlydėdami jam sakome iki pasimatymo, tegu būna tasai trečiasis pasimatymas toks, kuo galėtume ir pasididžiuoti ir mūsų svečių maloniai nusteibinti, kad nereiktų jam atvykus imtis taikos misijos, bet nuoširdžiai drauge pasidžiaugti mūsų sutelktinio

darbo ir talkos vaisiais.

Svečiuodamasis mūsų tarpevisur jis prisistatė tik kaip paprastas ūkininkas, be jokių insignijų, be jokių nuopelnų, o tačiau visi jį norėjo sutikti, pasimatyti, išgirsti, nes jo rūpestis tėra tik vienas -- lietuviški reikalai. Į šiuos reikalus nemaišo nieko kito, dėl ko vieni abejotų, o kiti net nusiuktų. Tai yra didelė asmenybė, kuri savo paprastumu ir nuoširdumu per trumpą laiką spėjo apjungti visus ir su visais rasti bendrą kalbą. Tiesa, atsirado gydytojų, kurie tyrinėdami jo širdį atrado, kad šio žmogaus širdies klapanėliai ne vienodai dirba. Klausydami jo širdies jie veltui stengėsi išgirsti pašalinių garsų šio didžiojo lietuvių krūtinėje, kurio širdis plaka tik lietuvišku taktu. Išvažiuojant mes linkime mielam Bachunui, kad jo širdis ilgai ir nepavargstančiai pulsuotų tuo pačiu lietuvišku taktu, kokių jį plakė iki šiai dienai.

V.K.

NEPAPRASTA DOVANA KNYGOS MYLĖTOJAMS!!!

R. SPALIO ALMA MATER ir ST. SANTVARO POEZIJOS RINKINYS AUKOS TAURE -- ABI KNYGOS UŽ 5 Dol.!

Neatsižvelgiant į kylančius kaštus knygoms leisti, Vilties leidykla, susitarusi su Lietuvių Enciklopedijos leidykla, nutarė praskinti kelią į knygų skaitytojus nepaprastu būdu -- jungiant tuos du puikius beletristikos ir poezijos leidinius į vieną puikią dovaną. Nepraleiskite progos, nes ta lengvata galėsite pasinaudoti tik iki 1963 m. balandžio 15 d. Ir niekur kitur, tik užsisakant per Dirvą.

Prašome pasinaudoti žemiau dedama iškarpa.

Siunčiu 5 dol. ir prašau prisiųsti R. Spalio Alma Mater ir St. Santvaro Aukos Taurė šiuo adresu:

Priedų: čekis ☐
pinigai ☐

(parašas)

MOKAME

4 1/2 %

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas



MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanouskas, Pres.

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Minėjo Vasario 16

Marijos Aukšt. mokykloje, Chicagoje veikia lietuvaikių "Rūtos" ratelis vasario 14 d. minėjo Lietuvos Nepriklausomybės šventę. Pradedant minėjimą, jaunų mergaičių aiškius balsai pripildė mokyklos salę Lietuvos himno garsais.

Ratelio vicepirmininkė Laima Bačinskaitė oficialiai atidarė minėjimą ir perskaitė Nepriklausomybės aktą. Seselė Kristina pasveikino jautriais žodžiais paaiškindama šios šventės reikšmę. Visų klasių mergaitės pasižymėjo gražių eilėraščių deklavimu. Marija Norušytė padeklamavo "Kur berasi", o Aldona Zailskaitė dailiai paskaitė eilėraštį "Atminimų Lietuva". Jautriai sužadino klausytojas Virginija Bobinaitė, aiškiu deklavimu Brazdžionio "Mažoji motina". Rūta Jonynaitė užbaigė deklamacijas Maironio eilėraščiu "Tėvynės dainos".

Labai gražiai minėjime padainavo Audronė Lesniaskaitė ir Irena Žičkutė "Kai verkiantis miškas" ir penkios ketvirtokės išpildė dainas: "Šlama šilko vėjas", "Tėviškėle, tėviškėle" ir "Leiskit į tėvynę". Oficialiajai programos daliai pasibaigus, visos mergaitės kartu dainavo lietuviškas dainas. Dainavo daug ir tik mokyklos skambutis nutraukė dainas ir minėjimą. Skirstantis iš salės, visos rūtietės dar daugiau juto širdyje, kad yra lietuvaitės ir, kad lietuviybė amžinai bus jų širdyse.

Birutė Šlajutė

• Mažosios Lietuvos Lietuvių Draugijos Chicagoje rengiamas tradicinis Užgavėnių šiuipynis įvyks vasario 23 d. (šeštadienį), 7 val. vak. Dariaus Girėno didž. salėje, 4416 So. Western Ave. Tradicinis Užgavėnių valgis bus paruoštas Albrechtų kepykloje (Marquette Bakery). Senoji Albrechtų šeima yra viena iš šio rengimo iniciatorių.

Lietuviškoji visuomenė nuoširdžiai kviečia į šį rengimą atsilankyti.

• Respublikonų partijos Chicagoje 13-ojo Wardo (Marquette Parko) suruoštame "Open House", kurio metu buvo pristatytas respublikonų kandidatas į 13-ojo Wardo aldermanus John J. Lanigan, lietuvių respublikonus atstovavo Dr. Steponas Biežis su poniu, inž. Jonas Jurkūnas, inž. Valdas Adamkavičius, Aleksas Lauraitis, inž. Albertas Vengris, Povilas Žumbakis, Saulius Grėbliūnas, Raimundas Mieželis ir Romas Stakauskas.

Lietuvių Respublikonų Lyga remia John J. Lanigano kandidatūrą vasario 26 d. rinkimuose, nes jis atstovauja apylinkėi, daugiausia lietuviams apgyventai ir žino tos apylinkės problemas.

• Norinčios laimėti "gift certificate" už kurį galėsite įsigyti puošnių drabužių atsilankykite į Madų Parodą, kuri įvyks kovo 10 d., 3 val. p. p. Jaunimo Centro patalpose.

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

KOVO 2 D. 5 val. p.p. Čiurlionio Ansamblio koncertas ruošiamas Dainavos stovyklos Chicago komiteto Marijos mokyklos salėje.

KOVO 9 D. Laiškų Lietuviams koncertas ir premijų įteikimas Jaunimo Centre.

KOVO 10 D. Korp! Giedra Pavasario Madų Paroda Jaunimo Centre.

KOVO 12 D. 7 val. 30 min. vak. Kelionių filmai -- Puerto Rico, Dominikonų Respublika, Kuba, Jamaica -- Dariaus Girėno Posto salėje.

KOVO 16 D. Dr. Stepono Biežio visuomeninės veiklos 50 metų suskakties minėjimas Jaunimo Centre. Ruošia Chicago Skautininkų Ramovė.

KOVO 17 D. Literatūros ir muzikos vakaras ruošiamas Lituanus žurnalo vaje Chicago komiteto Jaunimo Centre.

KOVO 19 D. 7 val. 30 min. vak. Kelionių filmai -- Centrinė Amerika, Dariaus Girėno Posto salėje.

KOVO 23 D. solistės Birutės Kemežaitės rečitalis Jaunimo Centre.

KOVO 24 D. Draugo romano premijos įteikimas Marijos Aukštesniosios mokyklos salėje.

KOVO 26 D. 7 val. 30 min. vak. Kelionių filmai -- Britų Honduras -- Dariaus Girėno Posto salėje.

KOVO 30 D. 8 v.v. Chicago Lietuvos Operos pastatymas "Cavalleria Rusticana" ir "Pajacai" Studebaker Theatre, 410 So. Michigan Ave.

KOVO 31 D. Tėvų Marijonų bendradarbių metinis seimas.

KOVO 31 D. 3 v. p.p. Chicago Lietuvos Operos pastatymas "Cavalleria Rusticana" ir "Pajacai" Studebaker Theatre.

BALANDŽIO 7 D. 3 v. Chicago Lietuvos Operos pastatymas "Cavalleria Rusticana" ir "Pajacai" Studebaker Theatre.

BALANDŽIO 21 D. Kunigaikštienės Birutės Dr-jos Chicago skyriaus ruošiamas literatūros-muzikos vakaras Jaunimo Centre.



"AUKSO ŽASIS" MONTREALYJE

Montrealio Teatro Ansamblio pastatė sutrumpintą Aukso žaš. Vaidinimą perredagavo ir sutrumpino pati autorė Birutė Pūkelevičiūtė.

Pirmą kartą Aukso žašis pasirodė Chicago scenoje. Kaip ir Chicagoje taip ir Montrealyje režisavo pati autorė. Vaidinimo muzikalinė dalis buvo sukomponuota montrealiečiams gerai žinomo P. Z. Lapino.

Montrealio Lietuvių teatro eilės paskutiniu laiku žymiai praradė. Mirus Juozui Akstinui netekome labai gausaus aktoriaus. Keletas kitų išvyko. Ypatingai jaučiamas K. Veselkos išvykimas, tačiau šiam vaidinimui jis specialiai buvo atvykęs iš Montrealio. Teko stebėtis režisorės išradingumu, nes su visai maža aktorių grupe meniškai patiekė pjesę, nesinaudodama dekoracijomis ir labai mažo scenoje.

Vaidinimas buvo Akademinio sambūrio šokių vakaro menine dalis ir sugebėjo pritraukti didelį būrį žiūrovų. Vakaras praėjo pakilusioje, malonioje nuotaikoje.

Birutė Pūkelevičiūtė buvo mo-

deratore ir tap pat atliko kancelerio našlės Teodoros ir premjeroje vaidintą Samanės -- burtininkės vaidmenis. Publikai pasatarojoje rolėje ypač patiko.

Kazys Veselka atliko karalystės astrologo Fortunato ir taip pat karaliaus juokdario Pikio vaidmenis. Jo vaidmuo labai jautrus ir įtikinantis.

Leonui Barauskui teko net trys rolės. Dainiaus -- prologas, Karaliaus Kleopo VIII ir karalaitės rankos siekiančio jaunikaičio -- rudabarzdžio Kajetono Gaiveniškio. Veselkos ir Barausko dialogas antroje dalyje sužavėjo visus be išimties.

Ričardas Simonūtkštis pasirodė admirolo, o Vincas Skaisgiris, ligų ieškančio karališkojo daktaro ir antroje dalyje, užiegos savininko vaidmenyse.

Pirmą kartą mūsų scenoje pasirodė D. Barauskienė ir H. Lapinienė. Barauskienė debiutavo net dvejose rolėse -- liūdnosios karalaitės ir antroje dalyje užiegos šeiminingo dukters. H. Lapinienė -- antrosios dukters. Abi debiutantės buvo publikos šiltai priimtoms, savo roles atliko gerai. Tikimės ir toliau jas matyti scenoje.

Sutrumpintos spektaklių versijos dažnai netenka vertės, palyginus su pilnu veikalu, bet Aukso žašies atveju to apkarpyimo nesijaučia. Humoristiniai charakteriai turi pakankamai laiko perduoti publikai autorės jiems užbrėžtą uždavinį, spėja išryškinti savo būdo ypatybes ir parodyti visą eilę žmogiškų tuštybių. Tas viskas perkelia juos iš pasakos į realybę.

Tokia sutrumpinta versija tinka gastrolėms: nedidelė aktorių grupė, nedaug kostiumų ir beveik jokių dekoracijų pervežimo iš vienos į vietą. Atrodo, kad B. Pūkelevičiūtė, perredaguodama Aukso žašį kaip tik tą turėjo galvoje. Montrealiečiai visiems aktoriams ir Akademiniui Sambūriui labai dėkingi už mums suteiktą estetišką malonumą.

J. Š.

VIRŠUJE: Mikalina (H. Lapinienė), Teofilė (D. Barauskienė) ir Pikis (K. Veselka), Admirolas (R. Simaniūtkštis). Viduryje: Karalaitė (D. Barauskienė) ir Pikis (K. Veselka), Kajetonas Gerveniškis (L. Barauskas). Admirolas (R. Simaniūtkštis) ir Daktaras (V. Skaisgiris). Apačioje: Fortunatas (K. Veselka) ir Teodora (B. Pūkelevičiūtė). Prologo dainius (L. Barauskas). Užkulisyje: "Aukso žašies" muzikos kompozitorius Z. Lapinas prie besisukančių juostų; už jo -- K. Veselka. "Aukso žašies" vinjetė -- dail. T. Valiaus.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

DAYTON

Vasario 16-ta Daytonė

Vasario 17 d. šv. Kryžiaus bažnyčioje, kun. Titas Narbutas atnašavo šv. mišias, ir pasakė atitinkama pamokslą.

Po piet salėje, pripildytoje tautiečių, vyko minėjimas. Didokas skaičius lietuvių suvažiavo iš plačiosios apylinkės. Dr. Prusas pasakė prakalbą, kurioje išnašrinėjo priemones sėkmingesniai Lietuvos laisvinimo darbui.

Meninę programą išpildė jaunimas. Daugumoje jaunios lietuvaitės. Eilėraščius gražiai deklamavo Irena Araminaitė. Akordeonų duetu pasirodė Geo. Sakalas su žmona. Jiedu yra profesionalai muzikai. Služienės vadovaujamas choras padainavo gražių lietuviškų dainų. Pranešėja -- Aldona Masilionaitė. Surinkta stamboka suma ALTui.

J. A. U.



Be žodžių...

Skaityk ir platink
DIRVĄ

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS 5th \$4.98
GERMAN BRANDY 5th \$3.98
CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98
VODKA pilna kvorta \$3.59
KRON BRANNVIN
AQUAVIT (švediška) 5th \$3.98

COCKTAILS MANHATTAN OR
MARTINI kvorta \$2.98
LIEBFRAUMILCH vokiškas vynas 5th \$0.89
NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
RICCADONNA ITAL. VERMOUTH 30 onz. \$1.15
BORDEAUX pranc. vynas 5th \$0.98

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Tautinės Sąjungos nariams.** ALT Sąjungos 12-to skyriaus valdyba, ryšium su pasiruošimais ALT S-gos seimui St. Louis mieste, šaukia Clevelando skyriaus narių susirinkimą sekmdienį, kovo 3 d., Lietuvių salėje, po pamaldų, 12 val., pasitarimui ir išrinkimui delegatų į seimą.

Skyriaus Valdyba

* **ALDONA LIUTKEVIČIŪTĖ,** Čiurlionio Ansamblio, skaučių akademikių, sporto klubo Žaibas ir kt. jaunimo organizacijų aktyvi narė, šiomis dienomis ištėkėjo už dr. Tado Savicko, New Yorke.

* **MŪSŲ APSKRITIES** (Cuyahoga county) protestantų kunigų suvažiavime pereiną šeštadienį programą išpildyti buvo pakviestos mūsų jaunosios šokėjos sesutės Jokūbaitytės. Jos pašoko menuetą ir klumpakojį. Ypatingai klumpakojis žiūrovams padarė didelį įspūdį. Šokėjos net dukart plovimu buvo iššauktos pasirodyti. Suvažiavimo pirmininkas pristatė, kad tai lietuviškos šokėjos ir kad tautiniais rūbais pasipuošusios išpildė lietuvišką šokį. Suvažiavime dalyvavo virš 200 kunigų. Smagu, kad išnaudojama proga lietuvių vardą gražiai paminėti tokių žmonių tarpe, kurių nuomonė gali turėti įtakos labai daugeliui.

(jd)

• **Pianisto Andriaus Kuprevičiaus koncertas** įvyks vasario 26 d., antradienį, 8 val. 30 min. Muzikos mokykloje — 11125 Magnolia Rd. Įėjimas į koncertą nemokamas.

• **Jonas Kazlauskas** pajamų mokesčių blankas pildo importuoto ir vietinio maisto prekybos **PATRIA** — 794 East 185 g. raštinėje kiekvieną šeštadienį nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų. Telefonas Patrijoje 531-6720.

HELP WANTED MALE

MECHANIC

Immediate opening for well-recommended married man able to perform fleet maintenance. Truck overhaul experience helpful. Continued company growth insures steady income with advancement opportunities.

Apply Personnel Department

United Parcel Service Inc.

4901 Lakeside Ave.

AUTOMATIC SCREW MACHINE
SET — UP & OPERATE
CONDOMINIUMS & GREENLEES TO 4"
PERMANENT JOB,
IDEAL WORKING CONDITIONS.
NEW PLANT, ESTABLISHED FIRM.
S. & K. SPECIALITY CO.
25901 Fargo Av., Bedford Hgts.
292-7460

(21, 22)

HELP WANTED FEMALE

REGISTERED

NURSES

3-11

Positions available in Medical Surgical Division. Must be Ohio registered or eligible for reciprocity. Starting salary commensurate with experience. Excellent fringe benefits. Shift differential.

Doctor's Hospital

12345 Cedar Road
Cleveland 6, Ohio

SW 5-5000, Ext. 205



Clevelando lietuvių skaučių Bičių skiltis ALT suruoštame minėjime surinkusi 20 dolerių už patarnavimą rūbinėje, paaukojo Lietuvos laisvinimui. Stovi iš kairės: D. Čiuberkytė, R. Jokubaitytė, J. Petraitytė, ALT valdybos narys L. Leknickas priėmęs auką, M. Petkevičiūtė, D. Nasvytė, M. Jokubaitytė ir J. Saikutė.

• **L. V. S. Ramovės** Clevelando skyriaus sausio 27 d. metiniame narių susirinkime perrinkta praėjusių kadencijos valdyba, kuri pasiskirstė pareigomis:

K. Budrys — pirmininkas, G. Gudėnas — vicepirmininkas, V. Knistautas — šviet. reik., Z. Tarutis — sekr., P. Mainelis — įždininkas.

* **PIERRE MONTEUX**, 20-jo amžiaus simfoninių orkestrų dirigentų patriarchas, diriguos Clevelando orkestrui vasario 28 ir kovo 2 d.

P. Monteux, balandžio mėn., sulauks 88 m. amžiaus.

Jis diriguos prancūzų kompozitorių programai, pradedant dramatine Berliozi uvertūra "Le Corsair" op. 21, baigiant populiaria suita "Daphnis et Chloe".

Severance Hall vykstančių koncertų pradžia 8.30 val. vak.

CLEVELANDO LIETUVIŲ NUTARIMAS

Viso pasaulio lietuviai, minėdami 45-tąją metinę Lietuvos Respublikos paskelbimo sukaktį, yra gyvi liudininkai tos didžiulės tautų tragedijos, kuri vyksta mūsų dienomis pasaulyje ir savo tautos liūdną likimo pavyzdžiu liudija visai žmonijai raudonojo teroro grėsmę ir pragaištį.

Akivaizdoje šiandieninių įvykių, kurių istorinė eiga dar iki šiol nedaug nulėmė šios tragedijos pabaigai, Clevelando lietuviai ryžtasi dar didesniu uolumu ir vieningumu bei organizuotumu dalyvauti visose vadavimo ir tautos laisvės atstatymo pastangose.

Žinodami, kad kova dėl Lietuvos laisvės gali pareikalauti neįnumatomai ilgo laiko, Clevelando lietuviai šaukiasi į jaunąją tautos kartą ir ragina ją tinkamai pasiręmti ir užsigrūdinti visiems likimo bandymams ir

ALT

MALONUS TAUTIETI,

Atkuriant Nepriklausomą Lietuvą, jos valstybininkų ir visuomenininkų priekinėse eilėse stovėjo generolas, daktaras Vladas Nagius-Nagevičius.

Kas gi nežinojo Lietuvos Karo Muziejaus, jo rožių sodelio ir mūsų Tautos šventovės — Nežinomo Kareivio paminklo! Kas nėra matęs, ar girdėjęs vėliavos nuleidimo iškilmės, palydimas mūsų Laisvės kovų invalidų skardžiais trinitų balsais.

Visa tai gen. Nagevičiaus gyvenimo kūriniai, tapę Lietuvių Tautos brangia nuosavybe.

Tačiau nedaugeliui tėra arčiau pažįstamas to kilnaus vyro gyvenimas, darbai ir jos kovos.

Kviečiame visus įsigyti p. V. Nagevičienės išleistą knygą: Vladas Nagius-Nagevičius.

V. Nagevičienė rašo: "Mano didžiausias troškimas būtų, kad kiekvieno susipratusio ir Tėvynės laisvę branginančio tautiečio šeimos knygynėlyje rastųsi vietos šiam leidiniui. Jame daug istorinės medžiagos ras ir jaunoji šeimos karta".

Užsakymus knygai, kartu su šešiais doleriai siųsti šiuo adresu: V. Nagevičienė, 2281 Woodmere Dr., Cleveland 6, Ohio, arba Dirva, 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

• **Parduodamas ar išnuomojamas** dviejų šeimų namas — 18304 East Park. Viršut. aukštas laisvas apsigyvenimui. 3 maš. garažai.

Strekal Realty Co.
405 East 200 St.
IV 1-1100

(22, 23)

* **GEORGE E. MASTICS**, jaunas (32 m), bet jau pasižymėjęs advokatas, iškilus vietos respublikonų partijos veikėjas, Ohio gen. prokuroro William B. Saxbe's paskirtas gen. prokuroro pavadėju, pavedant jam Cuyahoga, Lake ir Geauga apskritis. Jam pavesta tvarkyti ir kiti specifiniai uždaviniai, įeiną į gubernatoriaus Rhode's naują programą.

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ!

Naujas, mūrinis 2 šeimų namas — Euclide

3 miegamieji, formalinė valgomajam, įmūryta 1½ vonia, žiemai pritaikyti langai (storms screens), incineratorius.

Turite pamatyti! 6 ir 6 kambariai. \$35,900.

Naujas mūrinis ranch

3 miegamieji, valgomasis, didelis salionas, pilnas rūsys. \$19,900.

Upton Realty Co.

499 E. 260 gt.

RE 1-1070

Atdara nuo 9 ryto iki 9 vak.

East Cleveland,

2 šeimų namas, 5-5 kamb., išbaigtas 3 aukštas, garažai, šiltas vanduo, arti Rapid Transit, krautvių, mokyklų.

Parduoda savininkas.

MU 1-6389

(21, 22)

GERAS NAMŲ PASIRINKIMAS NAUJOS PARAPIJOS APYLINKĖJE

Neff Rd. Modernus "Bungalow", 4 miegami, 1½ vonios, 2 garažai, tik \$20,900.

Harland, arti prie ežero. Gražus 6 kambarių "Colonial" namas, 3 dideli miegami, įrengtas rūsys. Savininkas išvažiuoja Floridon.

Neff Rd. Angliško stiliaus "Colonial", 6 erdvūs kambariai, tik \$900 įmokėti, ilgametis ir lengvas F. H. A. išmokėjimas.

Notttingham ir Lake Shore Blvd. rajone, 7 kambarių gražus namas, įrengtas rūsys, didelis sklypas, tik \$17,900.

Namus pirkdami ir parduodami, kreipkitės pas **Joną Nasvytį** IV 6-1630, arba namų telef. IV 6-0877.

14 įstaigos skyrių visose Clevelando ir priemiesčių vietovėse, jūsų greitai ir kruopščiam aptarnavimui.

R. A. GALL REALTY CO.

421 E. 200 St., Euclid, Ohio

PRIVALO PARDUOTI!!!

3 miegamų mūrinis bungalow, rūsys, papildomas šeimai kambarys, 1½ garažo.

RE 1-9470

**-TELEPHONE-
Cleveland Trust
WHEN MONEY IS A MUST
MA - 1-1660**

**PHONE ABOUT LOANS
DAY OR NIGHT**

**The Cleveland Trust Company
72 Convenient, Complete Banks**

UŽSAKYKITE GĖLES TELEGRAFU
Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuvėms ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30

Telef. namų 431-6558

Krautuvės — 431-6339

6901 Superior Ave.

Cleveland 3, Ohio

**Your
Savings EARN**

4½%
Anticipated Rate

• 813 EAST 185TH STREET
• 6235 ST. CLAIR AVENUE
• 25000 EUCLID AVENUE
• 26000 LAKE SHORE BLVD.

**ST. CLAIR
SAVINGS**

**VISAIS
APDRAUDOS
REIKALAIŠ,**



kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA

MOZURAITIS-BENNETT

HI 2-4450

642 Meadow Lane Dr.

CLEVELAND 24

Visais namų, automobilių ir kitais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidas geriems mašinų vairuotojams.

Mūsų "REAL ESTATE" įstaiga yra narys "NORTH-WEST MULTIPLE LISTING SERVICE".

ATSTOVAS

VYT. SENKUS

WO 1-6820

M. A. SCHNEIDER CO.

2710 Lorain Ave.,

Cleveland, Ohio

KAS IR KUR?

POETE LAUREATE

• Juozas J. Bachunas pri-
siuntė sąrašą, kuriame su-
rašyti Australijos lietuviai,
prisimeną mus, gyvenančius
JAV, dažnai primiršusius
savo draugus ir pažįstamus
kitame kontinente. J. J. Ba-
chunas, vykdamas Australi-
jon, neieškojo vien asmeni-
škų ryšių, bet jo tikslas —
suartinti ir stipriau sujung-
ti mus visus, kur begyven-
tume, kokie nuotoliai mus
beskirtų.

Sekančiame Dirvos nume-
ryje pradėsime spausdinti
asmeniškus linkėjimus iš
Australijos, kurie gal ne
vienam primins primirštą
draugystę, praėjusias ryšius.
Kartu tame sąrašė rasime
ir visą eilę asmenų, ieškan-
čių adresų ir bandančių su-
rasti gimines ir pažįstamus.



• Aušra Poškaitytė sau-
sio 28 d. baigė Roosevelt
universitetą Chicagoje įgy-
dama bakalaurą laipsnį me-
dicinos technologijoje. Stu-
dijuodama aktyviai dalyva-
vo Lietuvos Studentų Są-
jungos ir A.S.D. veikloje ir
dabar dirba savo profesijo-
je Chicago's švento Kry-
žiaus ligoninėje.

• Dr. A. Martus, Cleve-
lande, jungiasi į prenume-
ratorių eilę, aprūpinančių
Vasario 16 Gimnazijos abi-
turientus Dirva.

Laukiame daugiau jaut-
rių širdžių, mūsų mokslei-
vių Vokietijoje atjaučian-
čių.



Visuomenininkės lietuvės Budrienė, Bačkienė ir Bieliukienė ap-
žūri Klaipėdos suklinto vaizdų parodą New Yorke.
Vyt. Maželio nuotrauka

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Lietuvos Nepriklausomybės 45
metų sukakties minėjimas Det-
roite įvyko šv. Antano mokyklo-
je. Prieš tai buvo atlaikytos pa-
maldos vasario mėn. 17 d. visose
trijose lietuvių parapijų bažnyčio-
se. Iškilmingiausios buvo šv. An-
tano parapijos bažnyčioje. Šven-
tės proga pamokslą pasakė baž-
nyčios vikaras kun. K. Simana-
vičius. Pamaldose dalyvavo or-
ganizacijos su savo vėliavomis.
Iškilmingą aktą Western High
School auditorijoje atidarė Det-
roito Lietuvių Organizacijų Cent-

ro Valdybos pirmininkas R. J.
Valatka, kuris visuomenei pri-
statė garbės prezidiumą ir pa-
kvietė toliau programai vesti Al-
gį Zaparecką.

Minėjimas pradėtas JAV him-
nu. Giedojo Petronienė ir jai
akompanavo A. Moteika. Invoka-
ciją atkalbėjo kun. K. Simanavi-
čius. Po maldos, susikaupimo
minute ir atsistojimu buvo pa-
gerbti žuvę dėl Lietuvos lais-
vės.

Proklamacijas skaitė guber-
natoriaus -- Danguolė Majaus-
kaitė, o burmistro -- Gintarė
Šileikaitė. Kalbas sakė: kongre-
so atstovas Neil Staebler ir ad-
vokatas Julius Smetona iš Cle-
velando. Prieš pradėdamas savo
kalbą, kongresmanas Neil Staeb-
ler įteikė lietuviams dovaną --
Amerikos Vėliavą. Jo kalba ri-
bojosi šių dienų politikos rė-
mais. Nei per daug gasdino, nei
džiugino. Advokatas Julius Sme-
tona savo kalboje palietė Lietu-
vos senovę, renesanso, nepri-
klausomybės, bolševikmetį ir
dabartį. Gyvais vaizdais patiekė
lietuvių patriotizmo pavyzdžius.

J. Smetona pareiškė, kad dabar-
tinė Lietuvos padėtis laisvinimo
atžvilgiu yra daug geresnė, ne-
gu kad anksčiau buvo. Anksčiau,
sako jis, net baisu buvo kam nors
iš amerikiečių pasakyti, kad ko-
munistai yra blogi. Juk tai buvo
geriausias sąjungininkas ir ge-
riausias Amerikos draugas. O,
šiandien jau ir jie pradeda pra-
regėti ir pamatyti, kas ir kokie
yra tie komunistai.

Minėjime dalyvavo ir kitų už-
imtų kraštų organizacijų spau-
dos ir radijo atstovai.

Rezoliucijas skaitė Bronius Ta-
tarūnas. Tenka džiaugtis, kad Va-
sario 16 minėjime gausiai reiš-
kėsi jaunimas.

Detroito lietuvių tautinių šokių
grupė "Šilainė" pasuko: Subatė-
lė ir Gyvataras. Šokiams vado-
vavo G. Gobienė. Šv. Antano baž-
nyčios choras vadovaujamas A.
Mateikos, padainavo: Tykliai, ty-
kliai, Ei pasauli, Laisvės rytas.

Minėjimas baigtas Lietuvos
himnu. Minėjimo metu Amerikos
Lietuvių Tarybai aukų surinkta
virš dviejų tūkstančių.

A. Grinius

Balfo 76 sk. veikla

Balfo 76 sk. valdyba va-
sario ir kovo mėnesiais skel-
bia narių verbavimo vajų.

Vajaus rezultatai bus
pranešti kovo mėn. 24 d.,
atvykus Don Kuraičiui pa-
daryti pranešimo apie oku-
puotą Lietuvą.

Balandžio mėn. 20 d., šeš-
tadienį, Balfo 76 sk. rengia
vakarą. Statoma Niccodami
3 veiksmų komedija "Gat-
vės vaikas". Vaidins Detroi-
to dramos mėgėjų sambūrio
aktoriai. Režisuoja Zuzana
Arlauskaitė-Mikšienė.

Lietuvių Bendruomenės metinis susirinkimas

Vasario 24 d., 1 val. p. p.
Lietuvių namuose -- 3009
Tillman g. šaukiamas LB

CHICAGOS LIETUVIŲ OPERA

s t a t o

"CAVALLERIA RUSTICANA" ir "PAJACUS"

1963 m. kovo 30 d., 8 val. vak.,
kovo 31 d., 3 val. po pietų,
balandžio 7 d., 3 val. po pietų

Fine Arts Bldg. Studebaker Theatre,
410 So. Michigan Ave., Chicago, Ill.

Bilietai kainos: 7, 6, 5, 4, ir 3 dol.
Gaunami "Marginiuose", 2511 W. 69 St.

Paštu bilietai užsakomi, kartu siunčiant sau ad-
resuotą voką su pašto ženklų ir če-
kių, šiuo adresu:

Lithuanian Opera of Chicago
2511 West 69th Street
Chicago 29, Ill.

Detroito apylinkės metinis
susirinkimas. LB Detroito
apylinkės valdyba patieks
metinę apyskaitą ir nusta-
tytos gairės ateinančiųjų
metų veiklai.

1962-63 metų LB Detroi-
to apylinkės valdyba veikė
šios sudėties: Vladas Pau-
ža — pirmininkas, Vladas
Mingėla — sekretorius, Juo-
zas Racevičius — iždinin-
kas, Stasys Sližys — švie-
timo vadovas, Algirdas Bra-
žėnas — socialinių reikalų
vadovas, Antanas Šileika —
kartotekos vedėjas, Vytau-
tas Ogilvis — parengimų
vadovas.

Ramovėnų susirinkimas

Kovo 17 d., sekmadienį,
12 val. p. p. Lietuvių na-
muose LVS "Ramovė" De-
troito skyriaus valdyba šau-
kia savo narių visuotiną su-
sirinkimą. Reikalingam na-
rių skaičiui nesusirinkus, po
30 min. susirinkimas bus
atidarytas, neatsižvelgiant

į susirinkusiųjų narių skai-
čių.

Po susirinkimo ten pat
bus ramovėnų ir jų šeimų
bendras subuvimas su vai-
šėmis.

Visi ramovėnai renkasi
su savo šeimomis.

Užgavėnių vakaras

Vasario 23 d., SLA De-
troito 352 kuopa Lietuvių
namuose (3009 Tillman)
rengia pasilinksminimą, ku-
rio programą atliks Cleve-
lando šokėjos Milda ir Rū-
ta Jokubaitytės, Toronto
tautinių šokių grupė "Gin-
taras" ir Detroito šokėja
Danutė Miškinytė su Rimu
Sukausku. Onutė Valytė
džiugins klausytojus prie
piano. Algis Pesys žada vi-
sus prajuokinti savo kuple-
tais. Kaip atrodo, progra-
ma bus gyva ir įdomi.

Po programos bus šokiai.
Gros Windsofo orkestras ir
veiks turtingas bufetas. Pa-
rengimo pradžia 7 val.



SLA Detroito 352 kp. rengiamame užgavėnių vakare vasario 23 d.
7 val., programoje pasirodys sesutės Rūta ir Milda Jokubaitytės iš
Clevelando, išpildant Žilvino ir Eglės šokį iš pasakos "Eglė žalčių
karalienė".

1963 M. KOVO 2 D., ŠEŠTADIENI, CHICAGOJE RUOŠIAMAS

ČIURLONIO ANSAMBLIO KONCERTAS

NAUJA PROGRAMA:

Solistai: A. Stempužienė ir V. Verikaitis.

Dirigentas: A. Mikulskis.

Vieta: Marijos Aukšt. Mokyklos salė (California ir 67-tos gatvės kampas).

Pradžia: 5:00 val. po p.

Bilietai iš anksto gaunami: Marginiuose (2511 West 69 St.), Dainoje (3321 So.
Halsted St.) ir Štangenbergo krautuvėje, Cicero.

Dainavos Jaunimo Stovyklos Globos Komitetas